

FENT CARREERANY

MARIA DE LA SALUT

Número 205

Any XVII

SETEMBRE, 2003

9e FESTIVAL

ROCK 'N' ROSTOLL

MARIA DE LA SALUT

GRATUIT

Sumari

Editorial i sumari	2
Excursió al torrent de Pareis	3
Programa de les festes	4
Pregó de festes 2002	6
Les tonades de camp	8
Un Moll combatiu ... i modern	9
El patrimoni cultural dels nostres carrers: VII	
Es boscarro, Sa Tanca i Carrera Plana	10
Bullit de Notícies	14
Demografia. Telèfons d'interès	16
El temps. Horaris del tren	17
Vivenda digna per als més joves.	
Renous i brutors, parella estable	18
Oli i vinagre. Tertúlia d'antuvi	19
Aclaracions a Pere Sureda	20
Deliris d'un pare o necessitat?	20
Resposta a Pere Sureda	21
Un mes d'agost massa calent	21
Una autovia innecessària, injusta i partidista ..	22
Anar a l'ull al bou amb l'ELA -VIII- ..	24
L'escola d'estiu ha acabat	26
Un Rock'n'roll diferent	27
Torneig de Futbol Maria 2003	28

FOTOGRAFIES:

Magí Ferriol, Jaume Marc Ferriol, Joan Gelabert, Margalida Mas

Amb el suport de:

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

EDITORIAL

Des de la nostra Associació, a través de l'editorial d'aquesta revista, ens hem posicionat moltes vegades sobre temes que directament o indirectament ens afecten, ens preocupen o, senzillament, per qüestions d'ètica, ens obliguen a dir-hi la nostra.

A través dels diferents mitjans de comunicació haureu pogut seguir la polèmica originada al voltant de les intencions del nou Govern del PP de construir una autovia Manacor – Inca. Aquesta idea, que no apareixia en cap moment al programa electoral del PP en matèria viària, aparegué tot just després del resultat electoral del passat mes de maig que donava al PP la majoria absoluta al Govern de les Illes Balears. Si llegiu el comunicat que els membres de la Plataforma Autovia No de Maria ens han fet arribar i que publicam a les pàgines interiors, veureu que el projecte neix de la negativa de la batlessa de Felanitx d'evitar que qualsevol autovia o autopista passi pel seu terme i davant de la por d'haver de fer el desdoblament de l'actual traçat de la carretera Manacor – Palma (que resoldria els problemes de trànsit d'aquest enllaç viari, però que originaria, previsiblement, moltes protestes per la quantitat d'expropiacions que les vies de cintura i l'eixamplament de la carretera actual ocasionaria).

Davant de la por a dur a terme qualsevol d'aquests dos projectes, als capparets del PP no se'ls ha ocorregut res més que desviar la circulació de la comarca de Manacor cap al Pla de Mallorca, fent una autovia que enllaci Manacor i Inca, ampliant el traçat de la carretera actual. No els importa si aquest absurd de via ràpida implica fer vint-i-sis quilòmetres més que la via actual, o les protestes dels nous afectats, ja que sempre seran manco que els afectats per l'enllaç Manacor – Palma. Allò que els preocupa és que així deixen com a guanyadora, davant dels seus veïnats, la batlessa del PP de Felanitx. D'això se'n diu fer una política clarament partidista i al marge dels interessos generals.

Si a això hi afegim que les conseqüències sí que afecten directament un bon grapat de propietaris del nostre poble en el tram que va de la carretera de Sineu a Ariany (pràcticament des de la gasolinera, fins al restaurant de ses Torres els propietaris són tots de Maria, a pesar de tenir els seus terrenys dins el terme de Sineu), que veurien com a més de les expropiacions a què es veurien sotmesos, també es veurien obligats a fer grans revolts per accedir a les seves finques i superar el tall que suposa

(Segueix a la pàgina 18)

EQUIP DE REDACCIÓ:

Magí Ferriol Bauzà
Joan Gelabert Mas
Joan Gual Bergas
Miquel Morey Mas
Onofre Sureda Ribas

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

Bartomeu Pastor Sureda, Cecili Buele i Ramis, , Lluç Matas, Joan Bover, Miquel Jordan i Ronsano, Onofre Arbona, Ajuntament de Maria de la Salut, Jaume Ayats, Antònia Maria Sureda, Francesc Vicens, Francesca Maria Bergas, Nadal J. Ferriol Negre, Plataforma Autovia No de Maria, Pere Sureda Ribas,

EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY
Sant Miquel, 11 07519- Maria de la Salut

Lloc Web:

www.prensaforana.com/fentcarrerany

correu electrònic:

fentcarrerany@premsaforana.com

IMPRIMEIX: Gràfiques SIBA
Santa Margalida

Nº DEPÓSIT LEGAL: PM-457/1986

La redacció de Fent Carrerany
no es fa responsable de les
opinions dels qui hi escriuen

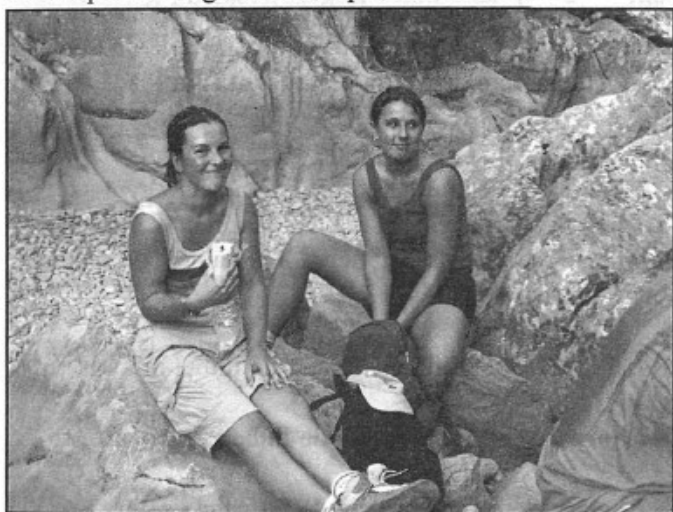
EXCURSIÓ AL TORRENT DE PAREIS

La partida fou a les del matí des de la plaça des Pou. Fôrem 25 els que no tenguèrem son per fer el torrent.

El primer que cal fer és arribar al llit del torrent des de la capella de Sant Pere d'Escoca

Enguany vingueren amb nosaltres dues al-lotes txeques que fan feina d'"au pair" a Mallorca, una d'elles a Roqueta.

La mala sort féu que en Pere Ignasi caigués per una roca. Gràcies a Déu no es rompé res i uns valents Jaumes el tranportaren fins a Sa Calobra.

Aquí teniu tot el grup, en un descans, dins el llit del torrent. Aquests descansos es feren més necessaris, a causa de l'accidentat.

A Sa Calobra, la mar anava molt remoguda i fou molt divertit jugar amb les ones. Després alguns dinaren a la platja i altres anaren a fer una paella al restaurant.-

PROGRAMA DE LES FESTES DE LA MARE DE DÉU 2003

Divendres, 29 d'agost

17 hores: Excursió en bicicleta al pou de Montblanc. Organitza: Motor Club «Cop de Gas». Sortida de la Plaça des Pou.

21 hores: Inauguració de l'exposició-homenatge a Francesc de Borja Moll. Organitza: Associació Cultural «Fent Carrerany». Al Casal de la tercera Edat.

22 hores: Concert d'Espiral d'Embulls. Patrocinen: Obra Social i Cultural «Sa Nostra», Consell de Mallorca i Ajuntament de Maria de la Salut. A la Plaça de Dalt.

Dissabte, 30 d'agost

17 hores: Trial sin. Organitza: Motor Club «Cop de Gas». A la Plaça des Pou.

19,30 hores: Teatre infantil. Representació de l'obra «N'Espardenyeta» a càrrec de S'estornell Teatre. A la Plaça des Pou.

23,30 hores: Rock 'n' Rostoll. Al rostoll

Diumenge, 31 d'agost

9 hores: Carreres ciclistes. Categories: Alevins, infantils, cadets, promoció, ciclos i màster -30, màster 40-50-60. Organitza: Club Ciclista Maria de la Salut. A la Plaça des Pou.

17 hores: Brusques de carretons, sense motor. Organitza: Motor Club «Cop de Gas». Circuit urbà.

20 hores: XVI Festival Internacional de Musica Clàssica de Cura. COR DE CAMBRA POEMA HARMÒNIC. Organitza: Mancomunitat Pla de Mallorca. A l'Església.

Dilluns, 1 de setembre

14 hores: Col·locació de la bandera que fa fideus.

18 hores: 6è Certamen de redacció i dibuix amb motiu de la Diada de Mallorca. Patrocina: Consell de Mallorca. A la biblioteca municipal.

20,30 hores: Partit de futbol Fadrins contra Casats. Al Poliesportiu Municipal.

Dimarts, 2 de setembre

11 hores: Jocs esportius al carrer. Patrocina: Consell de Mallorca. A la Plaça des Mercat.

20 hores: Inauguració de l'exposició de gravats i

escultures a càrrec de Joan F. Oliver. A la Capella Fonda.

21 hores: Demostració de spinning a càrrec del Gimnàs Sineu Sports Centre». A la Plaça des Pou.

22 hores: III Cursa Popular Nocturna. Circuit urbà. Per a totes les edats, premis per a les distintes Categories. Sortida de la Plaça des Pou.

Dimecres, 3 de setembre

19 hores: Contes contats per na 'Caterina Contacontes' Patrocina: Consell de Mallorca. A la Biblioteca Municipal.

22 hores: Teatre. Representació de l'obra "S'ensaïmada» a càrrec de Picadis Teatre. Patrocinen: Obra Social i Cultural «Sa Nostra», Consell de Mallorca i Ajuntament de Maria de la Salut. A la Plaça de Dalt.

Dijous, 4 de setembre

16 hores: Clausura del curset de natació. Organitza: AMPA de l'Escola de Maria. Col·laboren: Consell de Mallorca, «Sa Nostra», Quely i Ajuntament de Maria. A la piscina municipal.

19,30 hores: Semifinals torneig de futbol infantil.

21 hores: Semifinal torneig de futbol: 2n contra 3r.

22 hores: Semifinal torneig de futbol: 1r contra 4t.

22 hores: Cinema a la fresca: "El Senyor Dels Anells: Les dues torres". Patrocinen: Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears. Direcció General de Política Lingüística, Obra Social i Cultural de «Sa Nostra». A la Plaça de Dalt.

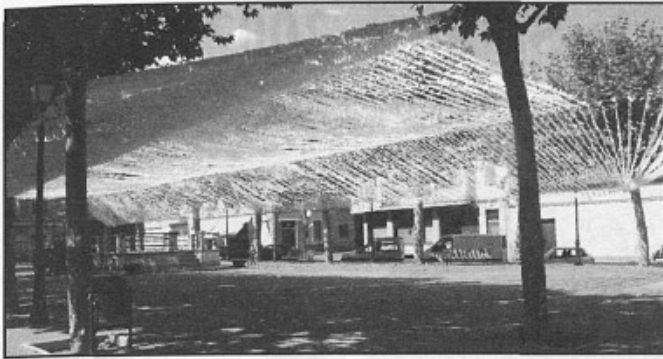
Divendres, 5 de setembre

18 hores: Festa infantil: Grup «Cucorba» amb «Per fer ballar a tot el món». Parc de Castells inflables. Patrocinen: Obra Social i Cultural «Sa Nostra», Consell de Mallorca i Ajuntament de Maria de la Salut. Al Poliesportiu Municipal.

21 hores: Pregó de festes a càrrec de «Madò Pereta». A la Plaça des Pou.

22 hores: Correfoc amb els «Dimonis de Sa Pobla». Sortida des de la Plaça de Dalt.

23 hores: Ball de bot. Amb l'actuació de «Sarau Alcudienc» i «s'Estol des Gerricó». Patrocinen: Obra Social i Cultural «Sa Nostra», Consell de Mallorca i Ajuntament de Maria de la Salut. A la Plaça des Pou.

01 hores: Lluites de gladiadors. Patrocina: Bar Km 0 (Poliesportiu) Al Poliesportiu Municipal.

Dissabte, 6 de setembre

10 hores: Concurs de dibuix 'MARCHpeques' (0 a 10 anys) Patrocina: Banca March. A la Plaça des Pou.

11,30 hores: Futbol 3 x 3. A la Plaça des Pou.

15,30 hores: Tirada de Coloms amb Colombaires. Organitza: Societat de Caçadors «Sa Guatlera». Puntuable pel Campionat de Mallorca.

17 hores: Concurs de ramelleres amb premis per als participants. A la Plaça des Pou.

18 hores: Carreres de caragols i jocs populars. A la Plaça des Pou.

21,30 hores: Sopar popular. Soparem tots plegats a la Plaça des Pou. L'Ajuntament posarà les taules, les cadires i la beguda, després Play-Back per a adults, a partir de 16 anys. Premis en metàl·lic. Inscripcions a l'Ajuntament fins abans de començar el sopar popular.

Diumenge, 7 de setembre

10 hores: XIV Torneig Escolar d'Escacs. Partides de 10 minuts per jugador. Organitza: Club d'Escacs de Maria. A la Plaça des Pou.

17 hores: XII Torneig Social Blitz. Partides de 5 minuts per jugador. Organitza: Club d'Escacs de Maria. A la Plaça des Pou.

17 hores: Carreres d'autocross a Son Roig. Organitza: Motor «Club Cop de Gas».

19 hores: Play-Back infantil. Organitza: Grup d'Esplai «Es Rebrot». A la Plaça des Pou.

23,30 hores: Gran Revetlla amb les actuacions de: Trio Soiree, ABBA experience i The Hype

Dilluns, 8 de setembre

10 hores: Passacarrers amb el Xeremiers. Sortida de la Plaça des Pou.

11 hores: Ofici Major. Presidirà l'ofici i farà el sermó Jaume Ribas Molinas.

17 hores: Carreres al Cós. Carreres a peu, joies, cavalls, egües, ases... Hi haurà premis en disputa.

18 hores: Missa, berenar i festa per a la Gent Major. Gelat i ensaimada per a tots. Actuació musical del Duo «Tres de Maig». Patrocina: «Sa Nostra». A la Plaça des Pou.

18 hores: Partit pel 3r. i 4t. lloc del torneig infantil de futbol.

19 hores: Gran final del torneig infantil de futbol. Organitza: Motor Club «Cop de Gas».

21 hores: Partit pel 3r i 4t lloc del torneig de futbol.

22 hores: Gran final del torneig de futbol. Seguidament hi haurà el lliurament de trofeus.

23,30 hores: Revetlla amb les actuacions de: **Tres de Maig, No diguis dois, Nymehonemania**

Dimarts, 9 de setembre

20 hores: Música tradicional: Grup 'Cap on nam'. Patrocina: Consell de Mallorca. A la Plaça des Pou.

22 hores: Teatre. Representació de l'obra «Fins que l'amant ens separi» a càrrec de T.I.C. Patrocinen: Obra Social i Cultural «Sa Nostra», Consell de Mallorca i Ajuntament de Maria de la Salut. A la Plaça de Dalt.

00 hores: Castell de Focs artificials i esclafit de coets amb traca final. A la Plaça des Mercat.

**ELS QUI FEIM FENT
CARRERANY US
DESITJAM QUE PASSEU
UNES BONES FESTES DE
LA MARE DE DÉU**

Pregó de Maria de la Salut - 2002

50 anys d'evolució

Honorables senyors, senyor batle i regidors, senyores i senyors, amics tots:

No suposava mai, ni de molt, que l'Ajuntament de Maria de la Salut es fixàs en mi per pronunciar aquest vespre el pregó que anunciàs oficialment el començament de les festes patronals d'aquest any 2002; si bé, per altra part, m'és un honor i distinció immerescuts que sols s'han d'atribuir a haver elegit, per part meua una dona que va néixer en aquesta estimada terra on, juntament amb ella i els fills que vengueren després, hi hem anat passant llargues temporades i mai, des de fa 50 anys, hem deixat de tenir contacte físic, almanco setmanalment, amb Maria de la Salut.

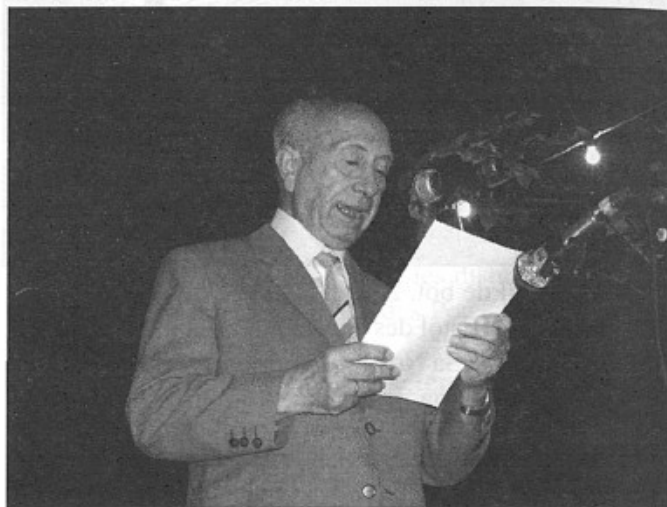
Vaig començar a conèixer de prop aquest poble l'any 1953, en un temps quan encara la gent vivia marcada per les seqüeles de la trista confrontació civil de 1936-39 i la posterior guerra europea de 1939-45, quan els ciutadans de per tot arreu sofrien les conseqüències d'unes lluites -sobretot l'espanyola- que mai s'havien d'haver produït.

Aleshores, a mitjan segle passat, record i recordaran aquells de més edat que aquí; la gent es movia orientada i gairebé, dirigida per un rector -D. Miquel Estades, d'agradosa memòria- que coneixia fins els més amagats secrets o intimitats dels seus feligresos que aleshores eren pràcticament tots quants habitaven Maria de la Salut. Es pot dir que aquest capellà aglutinava la vida social i cultural del poble, si bé, les circumstàncies d'aquell nacional-catolicisme ho afavoria.

Era un temps en què encara la major part dels mariers vivia del camp. Record ben bé, que de bon matí es podien veure passar carros i més carros amb gent que es dirigia a conrear les seves terres que tenien -i molts d'ells encara tenen- escampades per diferents indrets del terme. Els horabaixes retornaven al poble i molt d'ells abans d'arribar a ca seva, en aquest temps, passaven per la farinera de can Gual, en es Pujolet, o alguna altra, per descarregar tota o gran part de l'anyada de blat i/o d'altres cereals que havien collit.

Encara era un temps en què la major part de les famílies procurava que les pròpies terres produïssin tot o quasi tot allò que necessitaven per a la subsistència familiar. I amb l'import sobrant de qualque producte disposar de suficients doblers per poder adquirir la resta, com vestits, mobles, millores o altres necessitats de les que no podien dependre.

No és que a mitjan segle passat la gent de Maria visqués dins un situació de pobresa, sinó que una part considerable dels mariers, com la d'altres indrets de l'illa, sols gastava amb allò que li era indispensable, ja que a la gent de fa 50 anys se la veia molt feïnera, molt esmenada, treballadora i amb l'afany posat en el demà.

Pel que fa a l'aspecte social, el batle d'aleshores era una persona estimada per la major part dels mariers, encara que, com és natural, no tots n'estaven plenament satisfets, possiblement per les seves idees polítiques; ja que, estant en dictadura, els batles eren nomenats pels qui exercien el poder imposat.

Record que l'Ajuntament estava en el carrer de Sant Miquel o de Ca ses Monges en un edifici que no reunia les condicions desitjades. Era un temps en què les famílies dels Guals, Rumbos, Porrets, Collets, Xinaris i altres havien establert feia poc temps les seves propietats, les quals havien passat a ser urbanes. I fou així com el nucli urbà anava creixent cap a la carretera de Santa Margalida, concretament en terres de Son Monjo. I més endavant s'han construït una sèrie de magatzems, tallers mecànics, de material de construcció i d'altres aspectes a fi de satisfer la demanda a la mesura de les exigències dels dies que corriem i correm.

Era un temps en el qual tal vegada dins el poble hi havia com a màxim una dotzena de telèfons i l'electricitat era tan escassa que sols n'hi havia els vespres fins que devers les 11 feia una curta aturada -sa senya- indicadora que era l'hora d'anar a jeure; si bé, els matins de l'hivern tornava comparèixer unes hores. Eren uns anys en què el pesador dels porcs primer era al carrer Fontirroig i després en es Pujolet, just al costat d'allà on ara hi ha correus.

Pel que fa al transport públic, la gent no n'estava del tot satisfeta perquè suposava un greu inconvenient fer un transbord a Sineu en haver d'anar o venir de Ciutat o altres indrets per agafar el tren.

També, m'és agradable fer memòria del bon servei que prestava l'amo Andreu "Marxandet" repartint, tant amb aigua com amb un fort sol, en fred o en calor, en hivern o estiu, a peu o amb bicicleta els diaris que arribaven de Ciutat.

Per altra part, a les cases encara no hi havia geleres i eren moltes les cases que per refrescar fruita, sobretot síndries i melons, la posaven dins un paner i ho deixaven unes hores a l'interior de la cisterna.

Aquelles festes de la Mare de Déu eren esperades amb molt més delit que en l'actualitat, perquè la joventut tenia més dificultats que ara per desplaçar-se, ja que ningú o gairebé, ningú no disposava de motos ni de cotxes i fins i tot encara es podia veure qualcú que amb carro o a peu o amb bicicleta anava a les festes de Santa Margalida o d'altres pobles veïns. No havia arribat el canvi que poc a poc es va produir dins les dècades del 60 i 70.

En els anys 50 tal vegada l'ofici del dia de la Mare de Déu era l'acte més important de les festes, les quals es preparaven amb aquella novena que durava els 9 diumenges anteriors a les festes patronals. No mancava el predicador extern per exposar un bon sermó que la gent endiumenjada, malgrat molta calor, escoltava amb desigual atenció.

Aquelles corregudes d'es Cós, de bèsties i a peu, participades per joves i no tan joves atreïen l'atenció de molta gent. Cal afegir que tancaven aquesta plaça amb fustes o posts perquè la gent hagués de pagar per participar al balls de saló, encara que la gent deia "d'aferrat". Venien conjunts de renom i primeres figures del cant. Si mal no record un any arribà a venir en Machín. En aquells anys no hi havia molts de divertiments ni llocs d'entreteniment. Podríem esmentar el "Cine Modern", al carrer Nou, estrenat feia pocs anys, on bona part de la joventut tenia un lloc d'esplai els dissabtes vespre i els diumenges.

Ara bé, mitjançant aquells sermons i posteriors recerques ben prest ens adonarem d'altres aspectes de la geografia i història de Maria. Per exemple que l'extensió del terme superava els 30 km², dels quals es podien i encara ara es poden destriar dues àrees diferents: Una d'uns terrenys plans de terres fondes i argiloses a l'est i oest del terme, travessades per una Síquia Reial i el torrent de Binicaubell, dins la possessió de Montblanc; i l'altra, un altiplà tancat amb petits turons. Com també, advertirem que la població de Maria en el segle XVII sols comptava amb 650 habitants, si bé, va anar progressivament augmentant fins aquell 1950 en què va arribar als 2.450. Com també, pel que fa a la història s'ha pogut albirar que encara del període talaiòtic es conserven coves d'enterraments, poblats emmurallats a la Pleta des Pujolet, així com altres troballes del període romà i dels àrabs. I així fou com poc a poc s'ha anat establint el terme. Amb el temps s'edificaren noves cases, s'alinearen per carrers fins que el 1836 s'aconseguí la separació de Santa Margalida i la constitució del primer consistori regit exclusivament per gent de Maria.

Ja durant la dictadura de Primo de Rivera (1923-1930) s'assoliren significatives reformes urbanístiques i es construïren les primeres escoles d'ensenyament públic. I posteriorment, durant la República, a més, es duigué, a terme la instal·lació de l'enllumenat públic en un temps en què, aquesta contrada disposava de 6 molins fariners i una teulera, com també, hi havia ferrers i fusters; però l'agricultura continuava essent una peça clau dins l'economia de Maria de la Salut.

I tornant de bell nou a aquells anys 1950 en què vaig conèixer Maria i que pràcticament foren continuació dels anteriors, llevat

de 4 o 5 menestrals, tothom anava a fora vila. L'educació, l'ensenyament a les escoles era impartida per 4 mestres i els petits i gran part de les nines anaven a ca ses Monges.

Però des d'aleshores fins ara, o sia durant aquests darrers 50 anys i degut a moltes causes que ara i aquí no ens podem detenir a analitzar, el panorama ha canviat de cap a peus, essent-ne possiblement el turisme a partir dels anys 50 la causa principal. El camp poc a poc s'ha anat despoblant i en un no res, 300 o 400 persones que vivien a Maria passaren de ser missatges i jornalers a obrers de la construcció. De llavors ençà l'agricultura ha sofert un canvi espectacular. Ara en els camps es conrea preferentment cereals, que necessiten poca dedicació i els petits propietaris, els quals suposen la gran majoria, fan ús dels tractors aliens. Els amitgers o llogaters, com hem dit, han disminuït i moltes petites propietats són controlades els caps de setmana i el dies i hores lliures pels qui tenen una altra principal ocupació. Avui és molt possible que no arribin a una dotzena les famílies de Maria que viuen exclusivament al camp.

No he volgut parlar dels personatges destacats o il·lustres, ja que sols a cada un d'ells s'hi podria dedicar un parlament especial, com és el cas del glosador Nadal Ferriol Ferriol (1849-1978), el religiós dominic Julià Fontirroig Gibert (1545-1613), el fotògraf Pere Mascaró Castelló (1888-1972), el metge Antoni Lluç Monjo (1863-1943) o el capità Tauler, Pere Tauler Pastor (1901-1926).

També, actualment crida l'atenció, a diferència d'aquells anys 50, aleshores inexistents, com un bon grapat d'associacions o entitats diverses -17 en total- aglutinen gran part de les activitats cíviques, socials o recreatives de Maria; les quals, cada una a la seva manera i segons la seva finalitat, donen vida i promouen activitats molt lloables per als mariers, com són l'Associació de 3a Edat, l'Escola de Música de Maria, l'Associació Cultural Fent Carrerany, Penya Barcelonista, Penya del Reial Madrid, Comitè Capella Fonda, Societat de Caçadors "Sa Guàtlera", Club Ciclista de Maria de la Salut, Motor Club "Cop de Gas", Grup de Ball de Bot "So de Castanyetes", Club d'Escacs, Futbol Club Mariense, Associació de Pares i Mares d'Alumnes, Grup d'Esplai "Es Rebrot", Grup de Creixement Personal, Junta Local de l'Associació Contra el Càncer, Associació Juvenil "Rock'n'Rostoll" i qualcuna altra que podria haver deixat. Associacions que a més de defensar els seus interessos, impulsen, fomenten i fan més agradosa la vida dels mariers, i que, per tant, es mereixen el seu degut reconeixement.

I ja per acabar i com a pregoner res millor que donar el "sus" a les festes d'enguany amb aquella coneguda cançó tan mariera:

-Ai, ja ve la Mare de Déu
i noltros volem ballar
I també, volem menjar
un tasset d'aigua amb neu!

Molts d'anys i bones festes.

Onofre Arbona Miralles

Maria de la Salut, 5 de setembre de 2002.

LES TONADES DEL CAMP

Les tonades del camp a Mallorca han estat objecte d'estudi des de finals del segle XIX fins a l'actualitat. Les maneres de plantejar els treballs de camp i la visió d'aquest patrimoni ha anat canviant i millorant amb aquest darrer centenar d'anys. Des dels primers estudis de les tonades fins al dia d'avui trobam un nombre considerable d'estudis sobre les tonades: des dels primers treballs que feren l'Arxiduc Lluís Salvador i Antoni Noguera fins als coneguts cançoners com els d'Antoni Ginard (només de lletres) o el de Massot i Planes, per no parlar del treball de Baltasar Samper per l'Obra del Cançoner Popular que va fer a Mallorca les primeres dècades del segle XX i que suposà un primer intent d'anar més enllà de la mera transcripció de les tonades; aquest darrer, ja es va fixar amb aspectes extramusicals com el fet d'observar que la música i el gest físic de la feina anava molt lligat, o que el fet de cantar era una manera de relacionar-se entre les persones. Amb la idea de fer un estudi tractant alguns d'aquests aspectes que van més enllà de la música, aquests dies passats hem tingut la sort de poder fer algunes visites a padrins de Maria (l'amo en Xesc de Son Cloquis, l'amo en Toni Ferriol i madò Catalina Colombram), Llubí (l'amo en Guillem Alomar), Muro (Bernat, Àgueda i Sebastiana Cloquell i Joan "Pelut") i Sant Joan (l'amo en Miquel Fiol) perquè ens explicassin coses de les tonades. Tots ells ens explicaren experiències de la seva vida en el camp i vérem com la música tenia un paper molt rellevant. El nostre objectiu com investigadors era veure quina funció tenien aquestes tonades dins la societat rural, de quina manera es cantava i veure quins han estat els canvis més evidents que s'han donat amb el procés d'industrialització del camp.

A primer cop d'ull, hem vist que les tonades es poden agrupar de diferent manera: per una banda hi ha les tonades vinculades amb les feines del camp que feia tothom com era llaurar, esterrossar, segar, batre, ventar, espolsar ametlles, collir figues i collir tàperes. I les feines del camp que només sabien fer alguns "especialistes" com tondre, munyir i exacallar. Per altra banda hi ha les tonades festives, que es cantaven en dies assenyalats del calendari o bé el dia que es feien matances o s'acabava de fer feina a l'era que eren la tonada de sa ximbomba, els glosats, els flamencs i colombianes (que també es cantaven per divertir-se). Naturalment aquestes tonades es cantaven en el moment de l'any que es requeria tant pel que fa a les tonades de feina com les de festa. D'aquesta manera veim com les tonades relacionades amb el cicle del gra, (llaurar, segar i batre) que era durant els mesos d'estiu, són les tonades que tothom sabia perquè el treball entorn de l'era era una activitat principal per a la subsistència. Les tonades d'espolsar ametlles i de collir figues si no les

coneixia tothom, tothom ens deia que es cantava per fer la feina, per entretenir-se o passar el temps.

En segon lloc, si feim una revisió de les cançons (text de les tonades) veurem com, a més a més, de parlar sobre la feina que li correspon la tonada n'hi ha de festives, de picat, de festeig, ... De manera que les tonades eren un registre de comunicació permès i acceptat socialment on es podien dir totes les coses.

En tercer lloc, si volem sentir tonades del camp veurem que actualment tothom qui té més de seixanta-cinc anys té un record recent de les tonades vinculades amb les feines del camp. Però són els concursos folklòrics i les demostracions els que han esdevingut el nou àmbit de les tonades del camp juntament amb les gloses i altres manifestacions musicals vinculades al món rural. El canvi de situació (de l'era a l'escenari) i de funció social (per fer feina primer i per mostrar la destresa com a cantador/a segon) ha suposat algunes modificacions en la manera de cantar que repercuteix en la vivència de les persones que observen i que realitzen l'activitat. Dins aquest nou àmbit, molt sovint no es pot percebre la tonada en relació al gest físic però la manera de cantar esdevé molt més ornamentada i espectacular. De manera que l'àmbit de situació i la funció social de l'activitat musical condicionen la manera de cantar.

Sembla ser que totes aquestes tonades reberen la influència d'una moda que tingué lloc a principis del segle XX caracteritzada pels "flamencs" i les "colombianes" i que encara ara es pot apreciar perfectament. Era la música que feien personatges com n'Antonio Molina o en Joselito. Aquestes tonades es caracteritzaven perquè tenien una manera d'ornamentar molt la melodia i d'això en diuen galetjar la veu.

Totes aquestes característiques, tant musicals com extra musicals, relacionades amb les tonades del camp són els primers resultats d'una investigació que s'està duent a terme a diverses zones de Mallorca i que a hores d'ara està en procés de finalització.

Des d'aquí volem agrair a la Direcció General de Cultura de les Illes Balears i a la Direcció General de Patrimoni del Consell Insular la subvenció d'aquest projecte.

Jaume Ayats
 Antònia Maria Sureda
 Francesc Vicens

Un Moll combatiu... i modern

Joan BOVER

Francesc de Borja Moll no només ens va ensenyar el significat de les paraules o com s'havien d'escriure. Si pegam una ullada a la seva vida, veurem que sempre va mantenir una actitud dialogant, però ferma i segura quan feia falta. Una actitud que, per ventura, a molts d'habitants d'aquestes illes ens aniria molt bé a l'hora de defensar la nostra cultura.

Aquest tarannà ja el va exhibir de ben jove. Moll va néixer a Ciutadella i hi va viure durant els seus primers dèsset anys. A principi del 1921, Moll va desembarcar a Mallorca, cridat pel manacorí Mossèn Alcover perquè l'ajudàs en la feina del que es convertiria, amb els anys, en el Diccionari Català-Valencià-Balear. Ben aviat, va poder comprovar que mossèn Alcover no es cansava mai de fer feina. S'aixecava a les 4 de la matinada i deia missa a les 5. Moll tampoc no quedava curt: s'aixecava a les 6 i mitja. Ho cregueu o no, Mossèn Alcover ho trobava massa tard i li va oferir un augment de sou si consentia d'aixecar-se a les 5, però Moll va trobar que a les 6 i mitja ja n'hi havia prou i s'hi va negar. Aquesta resposta és digna de tenir en compte si pensam que venia d'un al·lotet de dèsset anys, però més encara si recordam que el caràcter rústic i agressiu del mossèn. Amb el temps i la convivència, Moll va tenir més d'una ocasió d'enfrontar-se a les idees d'Alcover, sempre per qüestions filològiques i d'enfocament del diccionari. Encara que Alcover sovint manifestava el seu punt de vista amb crits i manotades, la perseverança i el caràcter més serè de Moll varen acabar guanyant totes les batalles.

Va tenir més d'una ocasió per demostrar la defensa que feia dels seus principis i de tot allò que considerava just. Una vegada, havia de pronunciar una conferència a Lleida, però el governador civil només l'autoritzava si la deia en castellà. Varen començar les negociacions per intentar convèncer el governador que no era gaire lògic que una conferència sobre qüestions lingüístiques del català, a Lleida, es fes en castellà. Però el governador no va voler cedir: just abans de començar, va arribar una ordre seva ratificant la imposició del castellà. Moll, que esperava darrera una cortina per pujar a la tarima, es va posar dos dits a la gargamella, va fingir ronquera i va dir: "estic afònic". La conferència es va suspendre. Però el rumor de la veritat i de l'actitud tancada del Govern Civil es va escampar ràpidament per tot Lleida i, al cap d'unes setmanes, tothom estava més a favor de parlar català que mai.

L'any 1956, Moll estava pronunciant una altra conferència a la Universitat de Barcelona quan, de cop, es varen presentar dos policies amb l'ordre d'acabar-la en castellà. Mentre Moll continuava parlant, els organitzadors varen intentar raonar amb els policies. Els varen dir que era absurd que una conferència començàs en un idioma i acabàs en un altre. No tenia sentit. Els policies ho varen entendre i varen cridar al governador civil per demanar instruccions, però aquest

es va encaparroar en l'ordre. Així que varen passar un paperet a Moll, que era dalt de la tribuna. Moll es va aturar i només va dir: "El delegado gubernativo exige que la conferencia termine en castellano. La conferencia ha terminado." Va recollir els papers i va davallar de la tribuna. Ja podeu imaginar el trull que es va formar dins la sala i la indignació dels qui l'escoltaven. També és bo d'imaginar, però, que la presència policial els va dissuadir de dur les seves queixes massa més enfora.

Un dels aspectes que podrien parlar més a favor de la seva valentia podria ésser la seva tasca al front de l'editorial que ell mateix va crear. L'any 1937, en plena Guerra Civil, fa aparèixer la col·lecció "Les Illes d'Or", dedicada d'una banda, a mantenir i escampar les obres dels grans autors, com Costa i Llobera o Ruiz i Pablo i, de l'altra, a donar a conèixer nous valors literaris d'aquells anys, com l'eivissenc Marià Villangómez. Aquesta col·lecció demostrava que, a més de les rondalles, es podien llegir en català poesia, novel·la, teatre i assaig, o sigui, les quatre branques bàsiques d'una literatura. L'any 1954 començava una altra col·lecció, "Raixa", encara més ambiciosa, ja que no només hi tenien cabuda autors i temes de les Balears, sinó també del Principat, del País Valencià i del Rosselló. "Raixa" significava la incorporació d'una empresa mallorquina a les activitats editorials de tota la comunitat de llengua catalana. Tal volta aquesta tasca sembla senzilla, però encara avui, les relacions editorials i de distribució de llibres entre els territoris que parlam una mateixa llengua no són tan fluïdes com haurien d'ésser.

Però no només els fets varen demostrar la valentia de Moll, sinó les seves idees. No heu de pensar de cap manera que, perquè Moll es va passar tota la vida estudiant llengües i literatures, era un home antiquat i capellanesc. Res més enfora de la veritat. Llegint les seves memòries ens trobam amb comentaris molt moderns. Tant, que encara avui a qualcú li semblaran revolucionaris. I en canvi, no se'ls pot negar sentit comú i unes bases ben sòlides. Per exemple, quan diu que l'estat natural de les persones no és la monogàmia, és a dir, una única parella, sinó vàries. En el volum titulat Els primers trenta anys, podem llegir les paraules següents:

La monogàmia és una necessitat que s'imposa per motius de salut i de finances. Si no fos per això, crec que tots els països tendrien per normal la poligàmia. O almanco, una modesta bigamieta. Això, parlant entre nosaltres, em sembla respondre tan de ple a les exigències de la naturalesa de l'home com a la del gall. Però què hi farem! Ni la salut ni la butxaca permeten aquest estat ideal.

En definitiva, Moll, això de tenir més d'una parella, no ho veia tan desencaminat. Com que estam segurs que la idea n'haurà sorprès més d'un (i agradat a molts!), potser és el moment d'acabar l'article aquí perquè hi pugueu meditar.

EL PATIMONI CULTURAL DELS NOSTRES CARRERS

Cases, població, malnoms, arquitectura, curiositats...

Bartomeu Pastor Sureda

VII. ES BOSCARRÓ, SA TANCA I CARRERA PLANA.

1. Origen dels carrers.

A) Son Femenia.

Es tracta d'un indret dins del paratge del Boscarró. Fins al segle XIX era un petit bosc d'alzines i garriga. La família Femenia, propietària dels terrenys, va vendre a finals del segle XVII una quarterada de terra a la família Monjo, i d'aquesta manera el Boscarró restà dividit en dues propietats que donarien lloc a les dues primeres cases, Son Femenia i son Monjo. Es tracta d'un terreny emparedat per les propietats del comte de Formiguera: es Pujolet (ses Corbades, clot d'en Mallol...), Quintana Comuna... Moltes voltes els topònims Boscarró i Bosquet indiquen el mateix indret. Fins el segle XVIII les cases de la família Femenia i Monjo tenien una sortida envers el carrer de ses Corbades. De la casa dels Femenia encara en resta un aiguavés, el de la casa vella de Nadal Ferriol "Ferrer" ja que l'altre va ser esbucacat per construir-hi la casa de "can Blanquet".

A les acaballes del segle XVIII l'indret de son Femenia ja comptava amb 6 construccions que s'integraven dins el carrer de ses Corbades.

De l'any 1884¹ hi ha documentació d'un establiment de terrenys que confrontaven amb son Femenia. Es tracta dels terrenys actuals entre el carrer de sa Quintana i Antoni Nadal. Així un altre document² ens confirma l'obertura del carrer. Per una altra informació de l'any 1900³ queda

Carrer de Sa Tanca, número 29

palesa el canvi de noms dels carrers. La primera retolació és de l'any 1910.

B) SA TANCA⁴

Es tractava, originàriament, del nexa d'unió entre el carrer Quintanes i s'Arraval. Per uns documents⁵ de l'any 1900 coneixem l'origen del carrer. La connexió amb el carrer de s'Arraval, fins al segle XX, era molt estreta i per això rebia el nom des Pas. Encara ara alguna família manté el malnom des Pas.

L'eixampla del camí de sa Tanca, actualment carrer és de l'any 1882. El camí, des del carrer Quintanes (la plaça actual no existia) passava per la finca d'es Pou i dividia les propietats de les famílies "rumbos", "porrets", "collets", "Guals"... Fins el segle XIX sa Tanca era un espai entre es Pujolet (ses Corbades), rotes Comunes (carrer de s'Arraval), possessió d'es Pou, son Negre... Les primitives cases d'es Pou, de moment no les hem localitzades, però molt probablement estarien ubicades a prop del pou que hi ha davant el xalet de can Teuler.

Carrer de Sa Tanca, número 34
C. CARRERA PLANA.

Es tracta d'un indret que neix a l'acabament del carrer Quintanes, creuer del camí de Sineu, fins al camp d'en Jordà, Rota des Molí i camí de Sta. Margalida. Es tracta d'una escaleta entre les propietats de son Roig, comte de Formiguera (camp d'en Jordà), son Monjo i es Gassons (senyors de son Perot). El topònim Carrera Plana ha tingut històricament tres ubicacions: plaça de Dalt, carrer del metge Monjo i camí des Gassons.

2. Construccions, propietats, malnoms...

El segle XVIII es Boscarró comptava amb 6 cases habitades per les famílies:

Isabel Bibiloni, vídua
 Joan Femenia, casat
 Francesc Niell, casat
 Pere Quetglas "poll", casat.
 Antoni Mas "del Bosc", casat.
 Antònia Carbonell, vídua

Ja al segle XIX el creixement serà considerable i l'any 1913 hi consten 37 cases repartides en dos carrers:

Carrer Bosquet (Avui Antoni Nadal)
 Catalina Femenia Ferriol "Margeta"
 Catalina Ramis Busquets "Murera"
 Pere Mestre Pastor "Ferrer"
 Jaume Florit Fiol

Antònia Mas Mas "Blanqueta"
 Antoni Jordà Mas "de na Blanca"
 Antoni Jordà Perelló "de na Pova"
 Guillem Mascaró Castelló "Guillemet"
 Guillem Mas Estelrich "Mas"
 Bartomeu Auba Moragues "Figuera"
 Margalida Triay Pallicer "Mestra"
 Francesc Mas Niell "Mas"
 Antoni Mas Ribas "Mas"
 Pere Mascaró Quetglas "de son Company"
 Joan Mascaró Quetglas "de son Company"
 Antoni Bergas Ximenis "Forner"
 Margalida Monjo Buñola "de son Monjo"
 Antònia Ximenis Amengual "Cordada"
 Bernat Esteva Carbonell "Cama-roja"
 Martí Monjo Buñola "de son Monjo"

Carrer Femenia, número 7

Carrer Femenia

Bernat Ferriol "Ferriol"
 Bernat Mas Gelabert "Mas"
 Maria Gelabert Gili
 Antoni Fiol Colombram "Ullastrer"
 Joan Femenia Bergas "Femenia"
 Miquel Perelló Fiol

Guillem Femenia Bergas "Femenia"
 Antoni Mascaró Gual "Peón"
 Rafel Buñola Bergas
 Amador Buñola Quetglas
 Joan Bibiloni Mayol "Punxo"
 Pere Mas Perelló "Escolà"
 Pere Castelló Ribas "Conill"
 Joan Bergas Mestre "Forner"
 Jordi Alomar Alomar "Cota"
 Joan Torelló Font "Torelló"

Carrer Antoni Nadal, número 4

Carrer Sa Tanca

El carrer de sa Tanca, segons l'estadística de 1913, comptava amb 12 cases, habitades per les següents famílies:

Bartomeu Quetglas Bergas "Poll"
 Josep Matheu Colom
 Jordi Gual Inglada "Ferrer"
 Jaume Mestre Mas "Torres"
 Magdalena Quetglas Payeras
 Rafel Carbonell Mestre "Costa"
 Bartomeu Seguí Cabonell "Marget"
 Rafel Bergas Mestre "Torres"
 Bernat Molinas Bergas "Bisbal"
 Miquel Gual Mas "Gual"
 Margalida Ferriol Payeras "Gorriona"

Carrer Sta. Margalida

Es tracta del camí de Sta. Margalida, convertit en carrer a la segona meitat del segle XIX. Segons l'estadística de 1913 el carrer s'iniciava al camí de Sineu, fins a la sortida envers Sta. Margalida i es Gassons. A principi de segle XX ja estava habitat per vint famílies:

Catalina Morey Torelló "Moreia"
 Antoni Jordà Perelló "Jordà"
 Antònia Dalmau Capó "Vilera"
 Guillem Carbonell Dalmau "Pineda"
 Josep Gelabert Bergas "Margoi"

Antoni Morey Ribas "Morei"
 Sebastià Perelló Jordà "Fuster"
 Rafel Mas Bergas
 Damià Quetglas Payeras "Poll"
 Cristòfol Ginard Pastor "Ginard"
 Jaume Tugores Mas "Tugores"
 Francina-Anna Jordà Llompart
 Bernat Quetglas Bergas "Poll"
 Antoni Mas Mestre "Pagès"
 Antoni Lluç Monjo Buñola "metge"
 Joan Bergas Payeras "de son Mas"
 Margalida Bergas Roig "de son Mas"
 Joan Ginard Pastor "Biolet"
 Antoni Mas Frau
 Llorenç Vanrell Planiol "de s'hort"

Can Pere Salvador al carrer Antoni Nadal

3. Tipologia constructiva.

Es tracta de tres nuclis, avui habitats i guarnits de cases, però que fins a finals del segle XIX no es converteixen en carrers. Als tres indrets hi havia cases aïllades, com son Femenia i son Monjo dins es Boscarró. De son Femenia ja ha quedat exposat anteriorment que només en resta l'aiguavés de davant. Respecte a son Monjo, resta una part de la casa vella i, l'actual, posseïa l'entrada principal orientada a llevant, ja que al darrera hi havia un bosc d'alzines i ullastres, avui entrada principal i jardí. Els carrers Femenia i Bosquet entre 1861 i 1917 comptem amb 25 permisos per a construir-hi cases.

Respecte al carrer de sa Tanca, entre l'any 1883 i l'any 1913, es concedeixen 13 permisos d'obra per edificar cases. El primer, any 1883, és el de Jaume Bibiloni Expósito i el darrer, any 1913, de Jaume Mestre Mas "Torres". D'aquest carrer són ben interessants les façanes números 29 i 34, ambdues de finals del segle XIX, si bé recentment restaurades.

El tercer carrer, carrer Plana/Sta. Margalida, entre l'any 1860 i l'any 1912 compta amb 12 permisos d'obra. L'edifici més emblemàtic és el del metge Monjo, edifici

Les dues façanes de "pedra vellanera" a la Carrer Plana

construït l'any 1893, avui convertit en restaurant, amb afegits dels darrers anys que semblen no del tot encertats. Dins la Carrer Plana actual podríem destacar les dues façanes de "pedra vellanera" dels germans Colombram, de la primera meitat del segle XX.

El nucli més antic, es Boscarró-son Femenia, ha sofert molts canvis estructurals els darrers anys. Així i tot poden servir d'exemple de l'arquitectura originària la casa número 7 del carrer Femenia (Can Riguet), que encara conserva el portal d'ansa de paner, les cases números 2 i 4 del carrer Antoni Nadal (Can Pere Salvador i can Galiot), així com algun detall de son Femenia. Cal ressaltar el conjunt exterior i interior de son Monjo, així com l'emblemàtica ubicació. Si un es passeja pel carrer Femenia s'adona de la seva uniformitat, malgrat els canvis que ha sofert. Fins a la primera meitat del segle XX era un dels carrers més uniformes del poble. Totes les cases tenien el portal gòtic, d'ansa de paner o rectangular (poques), dues altures (planta baixa i sala) i un petit corral, la sortida principal era envers el carrer de ses Corbades.

El xalet de Cas Metge Monjo, avui restaurant

Notes:

1 Any 1884. "Plano de establecimientos que proyecta Antonio Jordá y Mas y Antonio Jordá y Perelló en el te-

reno de la propietat denominado son Femenia, con las calles que intentan abrir con carácter de públicas (Gaspar Perelló, secretari).

2 Any 1884. Obertura d'un carrer nou en el terreny propietat de Bartomeu Jordá conegut per son Femenia. El carrer rebrà el nom de son Femenia, ja que la casa principal està habitada per la propia familia Femenia.

3 Any 1900. "Calle del Bosquet, antes Bosquerró. Se le dio este título en el año 1864. Principia en la calle Corbatas y concluye en las afueras de la población".
"Calle Femenia, antes son Femenia. Se le dio el título en el año 1883. Principia en la calle Corbatas y termina en la calle del Arrabal"

4 Any 1900. "Calle de la Tanca, antes del Arrabal. Lleva este título desde el año 1897. Principia en la calle Quintanas y termina en la calle del Arrabal".
Any 1887. "Expediente para el establecimiento de una finca rústica llamada la Tanca propia de Juana Maria Roig y Bibiloni.
Any 1897. "Expediente instruído para la prolongación de la calle Quintanas, permutando un trozo de camino sendero llamado de la Tanca con una porción de la finca denominada el Pou, propiedad de Doña Magdalena Pastor Llompard.

Cases de Son Monjo

5 Any 1900. "Calle de la Tanca, antes del Arrabal. Lleva este título desde el año 1897. Principia en la calle Quintanas y termina en la calle del Arrabal".
Any 1887. "Expediente para el establecimiento de una finca rústica llamada la Tanca propia de Juana Maria Roig y Bibiloni.
Any 1897. "Expediente instruído para la prolongación de la calle Quintanas, permutando un trozo de camino sendero llamado de la Tanca con una porción de la finca denominada el Pou, propiedad de Doña Magdalena Pastor Llompard.

EVITA EL FOC !

Al bosc tot el seny és poc

Du el menjar preparat

No amollis coets

No tiris lloques ni mistos

No deixis fems, paper ni vidre

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria de Medi Ambient

GRÀCIES PER EVITAR EL FOC

BULLIT DE NOTÍCIES

UN GLOBUS SOBRE L'ESCOLA

Un lector de la revista, matiner pel que es pot deduir, ens envia aquesta fotografia que captà el matí del passat dia 27 de juliol, quan s'aixecà per anar a fer feina. Sembla com si el globus volgués alçar un dels edificis escolars i recol·locar-lo. A més de la bellesa de la imatge, aquesta ens va bé per il·lustrar una mica la polèmica que en aquestes pàgines surt sobre la conveniència o no d'un nou edifici escolar.

INSTAL·LACIÓ DE CABLEJAT DE LA XARXA INFORMÀTICA DE L'ESCOLA DINS EL PROGRAMA XARXIPÈLAG

Aquestes darreres setmanes del mes d'agost, a l'Escola de Dalt s'ha procedit a instal·lar tot un sistema de cablejat, dins del programa Xarxipèlag duit endavant per l'anterior administració educativa, que ha de permetre la nostra escola accedir a la xarxa d'alta velocitat a través de satèl·lit. Per fer-ho possible s'ha instal·lat a dalt del terrat de l'escola una antena que ha de fer possible captar aquests senyals. Tota una innovació que esperam que vagi en benefici dels nostres escolars.

CATALINA SUREDA DE GIRA AMB L'ORQUESTRA DEL DIRECTOR DANIEL BARENBOIM

La jove violinista de Maria Catalina Sureda i Colombram, va resultar elegida pel reconegut director d'orquestra Daniel Barenboim per formar part d'una orquestra que està integrada bàsicament per jueus i àrabs i que representa el compromís del director per cercar una alternativa artística de pau al conflicte de l'Orient Mitjà. La gira

BULLIT DE NOTÍCIES

d'aquesta orquestra de la pau, va dur la formació per l'Estat espanyol, França, el Marroc, Anglaterra i Alemanya.

Esperam que prest puguem trobar-nos amb la jove violinista i fer-hi una xerradeta, per tal que ens expliqui les impressions de la gira i les perspectives de futur dins la Jove Orquestra.

INAUGURACIÓ DE L'EXPOSICIÓ DEDICADA A LA FIGURA DE FRANCESC DE B. MOLL

El passat divendres dia 29 d'agost es va inaugurar a la primera planta de la Sala de Cultura del carrer de Ca ses Monges, l'exposició que la nostra Associació ha muntat dins dels actes d'homenatge a la figura del lingüista Francesc de B. Moll.

Ja férem una xerrada per parlar del filòleg, xerrada que va fer la seva filla, i ara, a la Casa de Cultura el que es

mostra és una quinzena de plafons que segueixen l'itinerari vital i acadèmic de l'il·lustre personatge.

L'exposició serà a Maria al llarg de totes les festes i l'horari de visita el teniu als cartells que hi ha a la mateixa Casa de Cultura.

UNA NOVA EDICIÓ DE PARAULA DE POESIA

Si no hi ha novetat, divendres dia 26 o dissabte dia 27 d'aquest mes de setembre farem una nova edició de Paraula de Poesia. Les converses amb els poetes que han de venir i amb l'il·lustrador o il·lustradora que ens ha de fer els seus dibuixos estan avançades i prest us podrem informar de tot. Esperam, com heu fet fins ara, la vostra assistència i el suport a la iniciativa que novament comptarà amb el suport de Sa Nostra i de l'Ajuntament de Maria.

AGRAÏMENT DE LA FAMÍLIA MAS FERRIOL

Volem agrair a tots els familiars, amics i coneguts de Maria i dels qui no són de Maria, el seu interès i preocupació per la salut de n'Esteve.

Tampoc no volem oblidar els amics i coneguts d'en Martí i en Miquel, donant-los l'agraïment per tot el que han fet per nosaltres i per tot el que s'han interessat, tant per nosaltres com per ell. Des de Fent Carrerany volem donar-los les gràcies a tots i que no només per aquests fets s'han d'unir les persones.

Moltes gràcies a tots.

BAR RESTAURANT

"SES TARRAGONES"

Pa amb oli
i
Carn torrada

Carret. Petra - Sta. Margalida Km. 6'600 - Tel.: 971 52 53 16

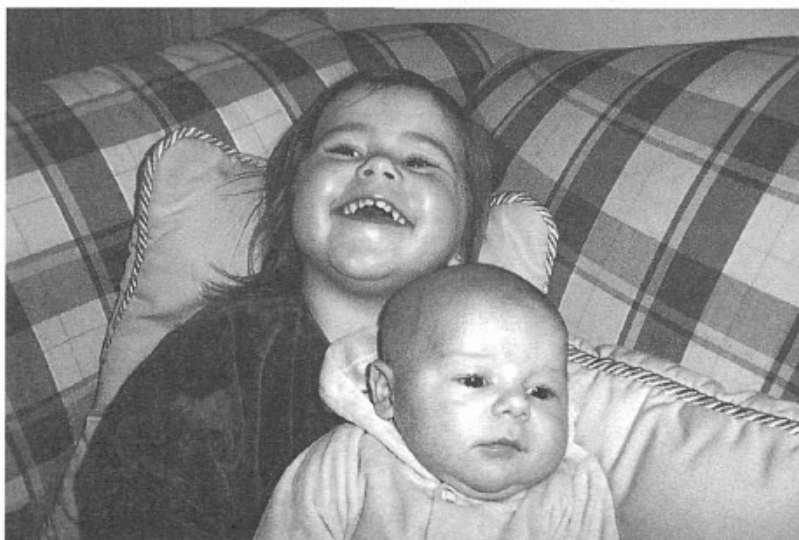
DEMOGRAFIA

BENVINGUTS:

En Faïz Allaoui Lamsiah va néixer el passat dia 31 de juliol. Els seus pares són Hssain Allaoui i Aicha Lamsiah i viuen al carrer de Sa Raval, número 196.

Na Valérie Nicole Vite Díaz naixé el passat dia 2 d'agost. És filla d'en Paul Santiago Vite Tardazo i Jessenia del Rocío Díaz Silva. El seu domicili és al carrer Major, número 36.

Na Joana Aina Colombram Quetglas va néixer el dia 8 d'agost. És filla d'en Martí Colombram Font i n'Apol·lònia Quetglas Jordà. Viuen al carrer Compte d'Empúries, número 7.

En Juan Ignacio Arenas Mas va néixer el passat dia 4 de juliol a Colònia de Sacramento (Uruguai). Aquí està vora la seva germana Maria Emília. Des de l'Uruguai, ens han enviat la foto per a la seva família de Maria i especialment per al seu padri Gabriel Mas Gelabert.

Enhorabona als seus pares i demés família.

TELÈFONS D'INTERÈS:

AJUNTAMENT	971525002 (FAX)	971525194
BIBLIOTECA		971525688
UNITAT SANITÀRIA (cita prèvia)		971525594
APOTECARIA		971525020
ESCOLA DE DALT (telèfon i fax)		971525083
ESCOLA DE BAIX		971525252
LOCAL TERCERA EDAT		971525564
PARRÒQUIA		971525033
GESA INCA: AVARIES		971880077
BOMBERS		085
HOSPITAL MANACOR Informació		971847000
	Urgències	971847060
	Cita Prèvia	971847100
AMBULATORI D'INCA		971502850
URGÈNCIES A TOTA L'ILLA		061
SON DURETA (Centraleta)		971175000
AMBULÀNCIES S.S. (Inca)		971502850
AMBULÀNCIES		971200362
RECAPTACIÓ TRIBUTS CAIB (Inca)		971505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA (Inca)		971505150

HORARIS:

AJUNTAMENT:

de 8'30 a 15 hores.

APOTECARIA:

Matí: 9 a 13 hores.

Horabaixa: 16'30 a 20'30 hores.

UNITAT SANITÀRIA:

de 9 a 15 hores.

BIBLIOTECA:

Dilluns, dimecres i divendres: de 16 a 19 hores.

Dimarts i dijous: de 16 a 18 hores.

LÍNIA MARIA-PALMA:

Sortides Maria: 8 i 15 hores. (15 h. Dissabtes no, Festius sí)

Sortides Palma: 13 (dissabtes, 14 h) i 19 hores. (Festius, 19,15 hores)

LÍNIA INCA-MANACOR:

Cap a Manacor: 12'30 i 19'55 hores.

Cap a Inca: 9'40 i 18'50 hores

LÍNIA MARIA-HOSPITAL-MANACOR:

(De dilluns a divendres)

Sortides Maria: 7'55, 10'30 i 14'45 hores

Sortides Manacor: 11'05, 13'35 i 18 hores

PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU:

Carrer Ponent, número 3.

- Per demanar hora al servei de Pediatria heu de cridar de 8 a 14 hores al 855043

- Per urgències, a partir de les 15 hores heu de cridar al 520292

- Preparació pel part, postpart, control de gestació i informació sobre anticonceptius heu de cridar al 236624

IMMOBILIÀRIC
LLUC MATAS

"Venga a descubrir un paraíso"
Rommen sie, linden sie ihr paradís

Plaça des Pou, 17
07519 Maria de la Salut (Mallorca)

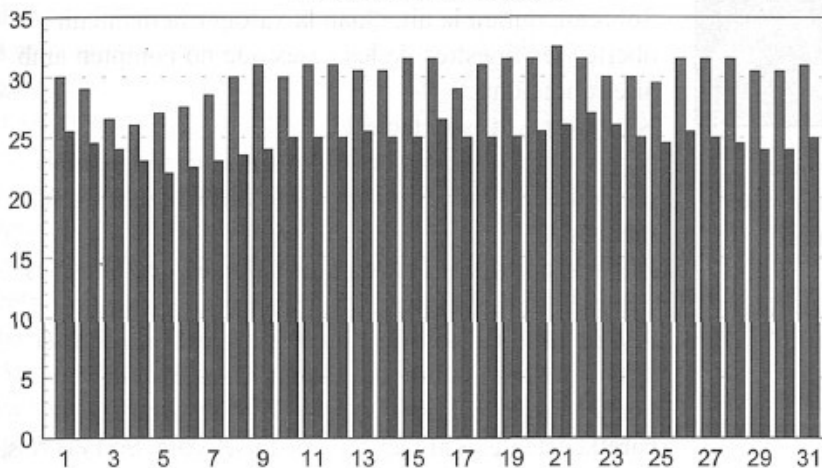
Tel. 971 52 50 70
Fax 971 52 57 73
Mòbil 679 90 57 94

El temps

MES DE JULIOL

■ MAXIMES ■ MINIMES

PLUVIOMETRIA

TOTAL: 0 LITRES

Temperatura Màxima
32,5° C (Dia 21)
Temperatura Mínima
22° C (Dia 5)
Temperatura Mitjana
27,4° C
Mitjana Màximes
30,1° C
Mitjana Mínimes
24,7° C

"la Caixa"
OFICINA DE MARIA DE LA SALUT

HORARIS DEL TREN QUE PASSA PER SINEU:

Feiners: (1 tren cada hora i 10 minuts aprox.)

Sineu-Palma: 6:44, 7:54, 9:04, 10:14, 11:24, 12:34, 13:44, 14:54, 16:04, 17:14, 18:24, 19:34, 20:44, 22:06.

Palma- Sineu: 6:25, 7:35, 8:45, 9:55, 11:05, 12:15, 13:25, 14:35, 15:45, 16:55, 18:05, 19:15, 20:25, 22 (Si voleu anar a Manacor afegiu 40 minuts a la sortida de Palma)

Dissabtes, diumenges i festius: (1 tren cada hora i 15 minuts aprox.)

Sineu-Palma: 7:01, 8:16, 9:31, 10:46, 12:01, 13:16, 14:31, 15:46, 17:01, 18:16, 19:31, 20:46, 22:01.

Palma- Sineu: 6:45, 8, 9:15, 10:30, 11:45, 13, 14:15, 15:30, 16:45, 18, 19:15, 20:30, 22. (Si voleu anar a Manacor afegiu 49 minuts a la sortida de Palma)

C/. Major, 113 - Tel./Fax 971 525 035 - Mòbils 679 091 509 - 615 660 932 - 07519 MARIA DE LA SALUT (Mallorca)

CONSTRUCCIONS DE PISCINES I ALJUBS AMB SISTEMES DE PROJECCIÓ DE FORMIGONS GUNITATS

Piscines d'es Plà
MARIA DE LA SALUT

VIVENDA DIGNA PER A LA GENT MÉS JOVE

Cada cop esdevé més difícil trobar vivenda pròpia. Els preus, a Ciutat i a l'illa de Mallorca, pugen sense parar. S'estan posant pels núvols. Els sous volen més baixos.

Això és així per a tothom. Més dur, més cruel per a la gent jove, que, en general, no disposa d'ingressos econòmics suficients. Massa sovint només compta amb allò que la mare o el pare li arramba. I així li va.

Ajornant un dia i un altre la tallada de cordó umbilical que la manté, no se sap fins quan, lligada a la família, i a la casa que aixopluga mares i pares, germanes i germans...

Sortir del niu, volar pel propi compte, li esdevé impossible d'investir abans que li arribin els primers trenta anys de vida.

Les administracions públiques i les formacions polítiques, hi fan propostes que intenten donar resposta a aquestes noves situacions.

No sempre aconsegueixen reeixir-hi. En ocasions, és més, tampoc no es veu gens clar que s'ho proposin ben de veres. Sembla una excusa, la de fer promoció pública d'habitatge, per engreixar i afavorir negocis ben privats. I així li va, a la gent jove. Entre dos focs creuats: no compta amb ingressos suficients, ni veu que enlloc en davallin gens els preus. Sí que contempla, esmaperduda, sense entendre-ho, que mentre va en augment el nombre d'edificis nous que es construeixen, també s'incrementa el nombre de pisos vells que es tanquen. Sense que ningú hi visqui ni els habiti. Creu que això no pot seguir per molt més temps així. Reclama una campanya enèrgica a favor d'habitatges dignes per a la gent més jove de Mallorca.

Tant de bo que qualcú hi pari una mica més d'esment.

Cecili Buele i Ramis,
Militant d'Esquerra Republicana a Mallorca

Ciutat, 13 d'agost de 2003.

(Ve de la pàgina 2)

una autovia amb una amplada de més de vuitanta metres, comptant els quatre carrils, dos per banda, el tram central i els accessos laterals; per tot això és lògic que el nostre posicionament sigui, clarament, el de mostrar el rebuig a aquesta iniciativa. Al comunicat de la Plataforma es donen altres argumentacions que fan que el problema no es redueixi al tema de l'absurditat, partidisme o injustícia del projecte, sinó que les seves conseqüències, a la llarga, ens afectaran a tots: més trànsit, més renou, més col·lapse a les entrades d'Inca i Palma, més problemes per accedir a

RENOUS I BRUTORS, PARELLA ESTABLE

Les altes temperatures fan veure clars alguns aspectes de la vida ciutadana.

Sobretot, durant la nit. Quan la xafogor fa mantenir obertes les finestres de les cases que no compten amb aire condicionat.

N'hi entren, d'espectacles!

Veïns sense cap casta de mirament a fer renou, amb músiques, disbauxes o converses, fins ben entrada la matinada.

D'altres, aprofitant la foscor, abandonant deixalles, les que sien, davant el portal d'altri sens que els vegin.

Aquest estiu tan calorós s'ha pogut veure ben clar: el senyor Renou i la senyora Brutor n'han fixat la residència permanent a Palma. S'hi han constituït en parella estable. S'hi han fet amos i senyors. Són els reis, com no s'havia vist mai fins ara.

S'arriba a l'extrem: qualsevol persona individual pot fer el renou que vulgui, a qualsevol indret que vulgui, i a l'hora que sia.

Sap que pot comptar amb l'excusa perfeta per a fer-ho. L'administració municipal contracta obres que molesten durant mesos la ciutadania: en dies feiners i festius, fins i tot el dia de Pasqua...

Si qui ha de donar llum dóna fum... Aquest estiu, s'ha vist ben clar.

S'està perdent el sentit de l'autoritat democràtica. La que té l'encomana de procurar el bé de tots, el general, malgrat sia en perjudici d'alguns particulars.

El gust d'uns pocs s'està imposant per damunt del gust, el dret i la necessitat de tots. Fins i tot pel que fa al descans i l'estatge tranquil domiciliari.

El més greu: és inútil reclamar-hi l'actuació policial.

Tant de bo, senyora batlessa, que hi poseu una mica de remei.

Si més no, que hi pareu una mica més d'esment

Cecili Buele i Ramis
Militant d'Esquerra Republicana a Mallorca

Ciutat, 24 d'agost de 2003.

les finques, més consum del territori, més afavorir el transport privat per sobre d'una política clara a favor del transport públic, etc.

Per tot això, l'Associació Fent Carrerany vol deixar ben clara la nostra postura en contra d'aquest projecte, alhora que esperam que els dirigents polítics de Maria, siguin del partit que siguin, actuïn amb coherència i seny i es posicionin en contra d'una mesura que perjudica directament molts dels seus veïns i reflexionin obertament sobre la injustícia que suposa.

AUTOVIA NO

Oli i vinagre

Lluc MATAS

Que el món és divers i que, dins la diversitat, hi ha la dels homes fins a cada un ser un món a part i singular; ho sabia i sabia que tenia. La necessita de canvi obligada, però no veia ni l'hora ni el moment per fer-ho. A més sempre havia estat igual i, per altra banda, ja tenia quaranta-cinc anys, edat en què és difícil tot: tant tornar enrere, com viure el present sense llast del passat o amb por al futur. Dins la gàbia tot era la monotonia de sempre. Atrapat i desfasat no volia ser un inútil, i poques coses o cap feia per remeiar-ho. Dels avanços tècnics en deia quatre figures i de la modernització en veia el crim de la seva generació. Aprendre era mal aprendre per culpa d'una inutilitat fàtua dels mecanismes moderns. Tant dolent era tot que ni canvi les faria canviar. I el recurs més esperpènticament deplorable que posava en marxa sempre quan estava d'allò deprimit era el de la nostàlgia. Tornava així a la infantesa i es desviava per tenir els valors de les hores. Deia que els al·lots no tenen prejudicis i que són molt més solidaris que els adults. Finalment, es deixava dur per una còlera immensa que el feia delirar i es dedicava a beure litres i litres de cervesa perquè volia oblidar i canviar però no podia o no en sabia. El fet d'haver-se desfasat en tots els sentits l'acovardava i la reacció sols funcionava a nivell teòric: en un dir "demà serà distint". L'assumpte però era que sempre era el mateix, que és com dir avorriment de no entendre res. Deurà semblava la travessia, quan, de travessia, no n'hi havia. El que sobrava, a les totes, era el conformisme d'un zombi frenat per la por a viure. Xispa, li faltava xispa i engegar ja d'una vegada per totes.

La feina de comptable, grisa com havia estat, l'aparcava tot perquè no sabia manejar l'ordinador. Tocava cercar-se la vida del que pogués. Tocaria ser manobre, un manobre que, a les clares, sentia frustrada la vocació de funcionari de banc, i, per a més contar, ara imagina i creu com a cosa certa el que imagina, per exemple conta que practica sovint i diversament el sexe amb dones de metges famosos que no poden atendre les atencions de les seves dones perquè són a conferències de popelin. També conta que de jove fou un gran futbolista. Ni una cosa ni l'altra són veritat. Són sols farols que es tira per millorar l'autoestima davant els altres. Aquest és el seu calvari: que el vegin com a important, perquè ell s'ha perdut pel precipici de les cerveses i de les pel·lícules de sis "rombes" que únicament poden passar pel seu cap. Ja no es tracta que un dia fos, sinó que vol ser, i, aquest voler ser l'aixeca sobre la mentida de la imaginació. Li passa com als escriptors que s'esclavitzen de la imaginació, i tot per fer un exercici d'entreteniment que el salva d'acabar com el

personatge descrit. Això és perquè únicament els més mentiders se salven. És així o no?

Tertúlia d'antuví

Lluc MATAS

L'home actual es deixa guanyar per la peresa, per la inacció de la voluntat i també —per suposat— per la por. Té por a tot: té por de la civilització en el què diran i té por a fer allò més immediat que l'instint li marca i que sol estar molt millor que no el fet de reprimir-se. De normes morals, n'hi ha d'haver, perquè l'home neix en societat i en aquesta ha de conviure dignament i decenta amb altres essers i amb un entorn que ha de respectar tant com aquests essers. La assumpció de rols negatius es fa per culpa de la impotència de poder fer o a la feina o a ca teva el que més vols. Fent la feina per obligació un mai s'arriba a conèixer, i veritat és que si un té tot el dolent també dins ell hi ha la part bona; i, entre bo i dolent, s'ha de triar. Per aquí comença el camí de la moral particular, i pens que val més ser bo que no dolent cent vegades: el bo pot dormir sense tortures de la consciència i sol viure molt més. El dolent és possible que ni visqui en el remordiment, perquè ha perdut tot tipus de valors, però prest o d'hora sent la necessitat del canvi, ja que si un dia fou bon al·lot és possible que, ara que és dolent i despulat de qualsevol sentit comú, l'enyori per tant de bé que estava aleshores. Serà tard per tornar-hi. No, el que és tard és seguir un camí de barbàrie i engany que sols porta a la malaltia irreversible d'haver-se de mirar com un no vol ser. L'odi al mirall és tan gros que un ja ha superat la pròpia imatge per a fer-ne cent mil d'adulterades amb altres cinquanta mil excuses. Aquí un s'ha perdut, al present s'ha perdut. Què falla? Ni més ni pus que la base, i sense la base un és un animalot que sols viu pels euros exclusivament, i —certament— pels euros és capaç de qualsevol mal paper per granat i de mala estopa que sigui. Granat i mal d'enviar-se és receptor, però el que sé és que sols perden els dolents que per enveja i mala filia solen competir amb tot i amb tothom. La llúidesa diu que l'infern els dolents el porten a la terra simplement per haver triat ser dolents, i bo seria que enlloc d'haver triat el camí dolent haguessin triat el condret.

La moral està en constant canvi. Sí, els valors canvien, i el que estava bé ahir ja no ho està avui. Però dir-se que el respecte i l'autorespecte en tots els sentits són els pilars per a partir a no voler ser en Malonbrando, i les passes van fent-se així més segures cada dia quan tens uns valors positius com el d'estimar, ser solidari i altruista i fer la feina ben feta. Canviar per bé costa, però val la pena perquè un ha de saber que el principal component de l'esquizofrènia és l'odi. L'odi és autodestrucció fins a la medul·la més sensible. Un comença odiant, i, per extensió, arriba a no sentir-se bé enlloc ni amb ningú. Davant l'odi cal proposar la ironia i l'efecte neutre. És perquè els mecanismes neuro transmissors educats a odiar no saben fer res més. Idò, no funcionen.

ACLARACIONS A PERE SUREDA

Com bé dius Pere, tu no vius al poble i no veus les necessitats que tenim els que hi vivim, ja som més de 2000 Persones (sí, Persones amb majúscules), i tenim les mateixes necessitats que pogueu tenir els llonguets. Pel que se pot deduir del que ens expliques, Maria és un poble sense futur, que va cap dret a convertir-se en un magatzem de vells. Per això te detallarem alguns dels problemes que hi ha i les necessitats actuals i veuràs els “deliris de grandesa” que tenim; segurament aquests “deliris” tu ja els gaudeixes a Ciutat.

El Col·legi Públic A. Monjo consta de 3 edificis, encara que 2 estan junts, amb la duplicitat de despeses que això suposa (fotocopiadores, telèfons, material, etc.), la manca d'espai per als mestres i pels nins i nines. Al contrari del que afirmes, l'escola de Maria augmenta d'alumnat, en gran part a causa de la població immigrant, per tant se necessiten aules d'AD (amb 2 edificis, 1 és queda sense), biblioteca (amb 2 edificis, 1 és queda sense), sala de psicomotricitat (amb 2 edificis 1 és queda sense), sala d'ordinadors (amb 2 edificis 1 és queda sense), de música (amb 2 edificis 1 és queda sense), menjador (amb 2 edificis 1 és queda sense), etc. Perquè aquí a Maria, encara que sia un poble petit també menjam i actualment les dones i els homes fan feina a fora de casa i necessitam un menjador per als postres fills i les nostres filles. I tenint en compte que hi ha 3 edificis, els alumnes i les alumnes s'han de desplaçar per poder anar al que té aquests serveis; a més, actualment, el menjador està situat dins una petita sala d'ordinadors i està al segon pis del que anomenam “Escola Nova” perquè era l'únic lloc on se podia ubicar.

També creim que les coses s'han de conservar, però poden canviar d'ús, és poden adequar a les necessitats actuals. I si l'edifici de l'Escola de Baix és converteix en Escola de Música, que actualment té manca d'espai i s'han de fer “filigranes” amb els horaris per poder combinar amb les activitats extraescolars. D'aquesta manera l'edifici no perdria la seva funció d'escola per a la qual fou donat al poble. Perquè a Maria també tenim dret a tenir escola de música i activitats extraescolars per als nins i nines.

Els nins i nines de l'escola quan han de fer ús de les instal·lacions del polisportiu, han de fer una excursió, amb el temps que s'inverteix amb el camí i el perill que suposa, per als menuts, la carretera.

Quant al tema del polígon o àrea de serveis, “no entens la necessitat”, però els que tenen per veïnat una empresa o taller t'ho podrien explicar, ja que han de patir el renou i les molèsties. A més molts d'aquests tallers i empreses ocupen part de la via pública i impedeixen poder passejar per damunt l'acera, anar amb un cotxet o de bracet amb una persona major. Qualque solució li hem de donar, si és possible més imaginativa i menys impactant que un polígon clàssic allunyat del poble.

A més, si el poble no creix en població (cosa falsa ja que durant els darrers anys ha augmentat, i molt, amb la població immigrant) ni s'hi crea ocupació, és obligació dels polítics (Govern Balear, Ajuntament i administracions competents) invertir-hi per a què aquesta situació canviï, sinó haurem de seguir el teu camí, abandonar el poble i venir a viure tots a Ciutat, Així podrem tenir una escola de qualitat, espaiosa, amb jardins, patis, biblioteca, sales de música, de psicomotricitat, de professors, etc. Això si pagat també amb els nostres doblers, perquè nosaltres, els de poble, també pagam impostos i volem un futur i una educació el millor possible pels postres fills i filles, visquin a Ciutat, Nova York o a Maria.

I si les mares i els pares que pensam això tenim deliris de grandiositat, benvinguts sien els deliris.

Francesca Maria Bergas i Miquel Morey
DELIRIS D'UN PARE O NECESSITAT?
 (Aclariment al Sr. Pere Sureda Ribas)

Pel que es pot llegir a la carta publicada el mes passat en aquesta mateixa revista, crec, com vostè va dir, que el fet de no viure-ho de prop li ha creat un gran desconeixement de la realitat del nostre poble. Si tengués un punt de vista objectiu, de la mateixa manera que és capaç de justificar la no necessitat de construir un edifici escolar nou perquè ens hem quedat sense alumnes d'Educació Secundària, també citaria que el nombre d'alumnes actual a l'escola és el més elevat que hi ha hagut en molt de temps donat el fort augment de població immigrant que s'ha produït al nostre poble, fet que veig desconeix, perquè per a vostè el nostre poble no creix en població (actualment tenim qualche aula que supera els 25 alumnes, número que si no tenc mal entès és el límit establert).

Fa cinc cursos que form part del Consell Escolar, i durant quatre he format part de la Junta Directiva de l'AMPA i li puc assegurar que han estades moltes les vegades que hem parlat de les mancances i deficiències del nostre centre escolar així com dels problemes de tenir tres edificis distints. Vostè proposa unificar-ho tot a l'escola de d'alt, jo li puc dir que en moltes ocasions he sentit parlar a mares del gran perill que veuen amb el desnivell que té el pati d'aquest edifici per als seus fills.

Donat que vostè té tan clara la possibilitat que l'escola de baix sigui reclamada per la família Monjo, tal vegada ara seria una bona ocasió per fer públic el document on es mostra aquest requeriment, si és que qualcú el té, per tal de treure el gat del sac d'una vegada per totes aquesta amenaça, massa vegades interessada. De totes maneres s'ha de tenir en compte que els edificis escolars (manco la caps de sabates) són edificis protegits la qual cosa crec que seria un greu problema per la persona que ho recuperàs, i alhora un problema per al poble pel que vostè proposa de reformar l'escola de d'alt.

Pel que tenc entès vostè és mestre d'escola i per tant crec que deu ésser conscient del greu problema de funcionament intern que causa en una escola el fet de tenir tres edificis separats, la problemàtica a l'hora de realitzar activitats conjuntes amb tots els alumnes del centre, la coordinació entre els mestres, etc... Supòs que no és necessari recordar-li que el fet de diverses ubicacions ens provoca la duplicitat o triplicitat de certs equipaments o serveis, a més dels greus costos de manteniment donats els elevats anys de vida de dos dels edificis, que com vostè comprendrà per a un poble amb la situació actual i de futur que vostè dibuixa, són difícils d'assumir.

Sobre què fer amb els edificis no crec que hi hagi tant de problema i en certa manera vostè en dóna la solució. Un d'ells es podria dedicar perfectament a Centre de Dia per a la gent gran i l'altre, segurament, seria un bon espai per a l'Escola de Música.

Per acabar, el convid a visitar les nostres escoles i vegi les mancances que patim a una escola a la qual s'hi estan formant els joves del segle XXI, per als quals crec que és just reclamar un espai per tenir el servei de menjador, una sala d'informàtica en condicions (no com actualment que comparteix l'espai amb el menjador), una bona biblioteca, un bon espai on realitzar esport, unes aules confortables on el fred, la humitat, o la manca de llum solar afecti la seva tasca d'estudiants, etc... Però tal vegada tot això són els deliris d'un pare que vol el millor per als seus fills, o és, realment, una necessitat?

Nadal J. Ferriol Negre

RESPOSTA A PERE SUREDA

Hola Pere:

Si la teva intenció en escriu el teu article del mes passat "Necessitat o deliris de grandesa?" era aixecar polseguera ho has aconseguit. Molta gent m'ha comentat, indignada, el teu escrit. Se senten menyspreats i, encara que siguin vells, no els agrada que els tractin com a tal i que per això, del poble que tenim, no importa toquem res. Basta el deixem, ranquejant, que arribi a la seva fi. Igual que als vells. Total, ni hi ha res. Qui vulgui viure i tenir feina i bons serveis que se'n vagi a Palma. Allà hi trobareu bons hospitals, escoles noves, bones comunicacions, transport públic, etc. Exager, ja ho sé. Tu no volies dir tot això. Jo tampoc ho entenc el que vols dir. Perquè hi mescles massa coses i el que sí es nota és una animadversió que ha duit envant aquests projectes.

Com a director de l'escola i com a tal, president del Consell Escolar, no em podia quedar callat davant les teves paraules. I ja fa massa anys que li donam voltes. Les meves paraules representen l'actitud i el sentir de tot el Claustre, el Consell Escolar i de tota la comunitat educativa de Maria. Perquè pares i alumnes en tenim, per si no ho sabies. Explicar-te ara tota la problemàtica que comporta estar estesos en tres edificis, amb una infraestructura gens

adequada a una normativa moderna sanitària, de seguretat i d'accessibilitat. Afegeix a tot això manca d'espais educatius i de jocs. I multiplica per tres les despeses de fotocopiadores, comunicacions, electricitat, neteja, calefacció, ... Crec que pots consultar en escrits anteriors les raons del perquè d'aquesta necessitat: la d'una escola nova i única, ubicada en un lloc amb possibilitats de creixement i prop d'altres serveis esportius. Aquesta necessitat ja l'han vista des de l'Ajuntament i també des de la Conselleria d'Educació i Cultura després de descartar, per moltes raons, la unificació a l'Escola de Dalt. A més, crec que és de justícia que es faci una inversió d'aquest tipus ja que devem ser dels únics de Mallorca que patim una situació semblant. I supòs que impostos tots en pagam com els altres.

Esper, malgrat tu no en vegis la necessitat i ho creguis un deliri de grandesa, que, com més prest millor, aquest nou centre sigui una realitat.

Atentament

Magí Ferriol

UN MES D'AGOST MASSA CALENT.- RECTIFICAR ÉS DE SAVIS!

Fa quatre anys, quan el grup PSM Independents de Maria es coalitzaren, ajuntaren, o com es vulgui dir, amb el PP, per part d'un membre de la coalició es va dir que en política tot valia.

A l'Editorial del passat mes d'agost, en el tercer paràgraf, es pot llegir textualment "No tot val en política".

Que cada un pensi el que vulgui i en tregui si vol les seves pròpies conclusions. A mi no em deixa de sorprendre, però ja estic acostumat a tot el que ve de part dels nostres polítics.

ANANT ENRERE I ENVANT.-

En democràcia és completament legal formar coalicions, grups, enteses, etc., perquè són les majories les que governen. Per aquest motiu jo no em vaig pronunciar fa quatre anys, quan es va formar aquell front comú, amb la única intenció de no deixar governar el PSOE, malgrat es digui una i mil vegades que no fou aquesta la intenció. Les majories agradi o no agradi s'han de respectar.

Llavors tot era correcte, tot valia, i així han anat passant aquests darrers quatre anys.

Quan tot semblava que tornaria passar el mateix, fa uns dos mesos, la cosa no fou així. Aquell matrimoni de conveniència que s'havia format, semblava que no funcionava, no s'acabaven d'entendre, ja que el PP devia demanar la seva part de protagonisme i de govern que creien ésser mereixedors.

La manca d'entesa donà la batlia al partit més votat, que era el PSOE. Però coses que desgraciadament solen passar en política per tot arreu, també passà a Maria. Arribà una inesperada moció de censura, quan tot just encara no havien arrencat a caminar.

PSM - INDEPENDENTS, NO S'ENTENEN.-

La sorpresa va esclatar quan el cap de llista d'aquesta coalició, per disconformitat amb una gran majoria (pel que es diu),

decidí el que semblava més lògic (per la seva part), anar-se'n amb el PP i tornar fotre el PSOE (que és el que sempre ha desitjat).

Segons un comunicat difós als mitjans de comunicació i a totes les cases del poble, la coalició PSM – Independents de Maria, valorà els seus punts de vista respecte a tots aquests esdeveniments.

El comunicat tampoc em deixa de sorprendre, perquè sembla que no coneixien massa bé el personatge en qüestió o són els altres qui s'han girat la camisa. D'aquesta "paranoia anti-PSOE que li faria fer mil i una coses rares...", referint-se al seu cap de llista; tots coneixem al poble que no és l'únic que pateix d'aquesta malaltia. Ara sembla que el cap de llista és l'únic. Jo no hi estic d'acord, i sé, per experiència viscuda, que això no és així. Però el temps canvia i sembla que les persones també.

També es parla de l'actitud actual del PP "dretana, centralista, bel·licosa, prepotent". I jo me deman: I fa quatre anys, com era? Jo sempre els he conegut iguals.

ACLARIMENTS.-

Voldria deixar ben clar, que amb tot el que he dit, no vull donar la raó a un ni llevar-la als altres. Aquest tema fa molts anys que el conec i sembla que no ha canviat gens.

En Jaume Mestre i jo fa molts anys que ens coneixem. Tot el que ha fet no m'estranya gens. D'aquestes "actituds incomprensibles, egoistes, falses, plenes de paranoies i filies i fòbies males de justificar", de les quals es parla al comunicat; res de tot això és nou. Tot li ve de molt enrere, i jo en sé de sobres les causes, o pens al manco saber-ne d'on li vénen. Fa uns catorze o quinze anys, per una discussió política que mantinguérem, estiguérem a punt de rompre del tot una llarga amistat. A partir de llavors res fou el mateix.

Però també vull deixar ben clar, que aquestes actituds seves també les coneixien tots els components de la coalició, sobretot els Independents de tota la vida.

Precisament foren aquesta classe d'actituds les que feren

allunyar-me cada cop més del poble; perquè veia que això ens duria un dia o altre a un final no desitjable.

Si després de les darreres eleccions municipals s'hagués arribat a formar una majoria, com la que es va formar fa quatre anys, jo no hagués dit res, pel respecte que tenc sempre a les majories. Però la gran porcada de la moció de censura, això clama al cel; i no és comprensible com hi pot haver-hi gent que tenguí la cara tan dura i acumuli tant d'odi dins el seu cos.

Una retirada a temps sempre és bona. Quan algú no està d'acord amb la majoria, el que ha de fer és anar-se'n a casa seva i deixar als altres que facin. Això és el que jo vaig fer i crec hauria de fer algú més. Anar amb la cara ben alta és molt important. Abans que parlin malament d'un, val més que no en parlin gens.

NO HI HA TEMPS QUE NO TORN.-

Conèixer la història és molt importat. Tots aquells que poc o molt la coneixem, sabem el que passà a Maria fa uns setanta anys. Aquella ruptura social que es produí, i que mai s'hauria d'haver produït, ha arribat fins els nostres dies.

Fa més o manco un any, a una de les meves cartes ja parlava d'aquest tema. El front comú de fa quatre anys a l'ajuntament, fou una altra ganivetada al ja desfet i romput teixit social de Maria. Semblava que després de vuit anys de govern socialista a Maria les coses s'havien normalitzat un poc. Però pel que veig hi havia gent que estava disposada a seguir tirant llenya al foc.

El mal estar que sembla haver-hi actualment amb la gent, la desunió, la manca de confiança, la crispació, no ens poden dur res de bo.

Bastaria una xispa per tornar a fer els mateixos desastres que succeïren el trenta-sis. Déu faci que les persones del poble sàpiguen mantenir la serenor, la calma i que el sentit comú no manqui a ningú.

Pere Sureda Ribas

Agost de 2003

UNA AUTOVIA INNECESSÀRIA, INJUSTA I PARTIDISTA

Abans de parlar de la inoportunitat, la injustícia i el sense sentit que suposa l'intent del nou Govern d'en Matas, amb el vistiplau d'UM, de fer una autovia pel traçat de la carretera actual entre Manacor i Inca, convendria que ens remuntàssim no a la legislatura anterior, la del Govern de Progrés, sinó als dos anys abans, en què Matas va ser ja cap de l'executiu balear després de les dimissions o cessaments d'en Cañellas i d'en Soler.

Per poc que us hàgiu mogut per les carreteres de la nostra illa ja sabreu que la carretera entre Manacor i Palma, possiblement de les més transitades, no és un exemple de via ràpida i segura. Un traçat que passa per diversos nuclis de població (ara resolt en part, sobretot a Vilafranca) i que suporta el pas continuat de camions que alenteixen la circulació, a més de tenir uns quants punts perillosos que s'han cobrat moltes víctimes, motivà l'intent de l'aleshores

executiu de Matas, de fer una autopista entre Manacor i Palma que passàs pels nuclis més poblats (Felanitx, Campos i Lluçmajor). Ja se sap que abans, ara i sempre, els governs populars han primat més el transport privat que no fer una política de transport públic. Idò bé, davant d'aquell intent desmesurat i que no representava cap innovació, s'alçaren veus (i altres coses), que aconseguiren aturar el projecte. Fins i tot l'aleshores president Matas conegué d'aprop la ira dels felanitxers quan, de visita a la vila, va haver de refugiar-se a l'Ajuntament davant de l'assetjament de la gent de la Plataforma antiautopista i esperar que la policia l'anàs a rescatar. Com a conseqüència d'aquell fet el PP de Felanitx, davant del clam en contra del projecte, va prometre que si ells governaven cap autopista passaria pel seu terme municipal i el mateix feren els d'UM. Poca broma que amb els vots no s'hi juga, degueren pensar.

Ha passat una legislatura i el PP ha aconseguit una majoria absoluta al Govern. El pacte de Progrés no va saber trobar una alternativa al problema etern de la carretera Manacor – Palma i la revifada del tema ha pres un gir inesperat, incoherent, sense sentit. Lligat, el PP, de peus i mans per la promesa feta que no hi hauria autopista ni autovia per Felanitx, temerós per les conseqüències de fer el desdoblament de l'actual traçat que passa per Vilafranca, Montuïri, Algaida, Casablanca i Son Ferriol, a qualque il·luminat del partit se li va encendre la bombeta, va tenir un moment d'inspiració i etzibà: -I si féssim una autovia entre Manacor i Inca? Ja sé que la distància més curta entre dos punts és la línia recta, i que hauríem de fer vint-i-sis quilòmetres més per anar a Palma, però podríem ampliar la carretera que ja hi ha i com que passa per poblets petits, segur que no hi hauria tantes protestes. No sabem si a aquest il·luminat o il·luminada, li han donat qualque premi, però la idea, davant de l'“impassé” del seu partit va ser acceptada d'immediat.

UNA AUTOVIA INNECESSÀRIA I IMPROVISADA

Suposadament les obres públiques han d'obeir a alguna necessitat i es fan per al bé de la col·lectivitat per a la qual es projecten. I si hi ha la intenció de fer una autovia entre Manacor i Inca, és perquè s'ha constatat que les actuals comunicacions entre les dues poblacions són deficitàries, que l'actual traçat no pot absorbir la gran quantitat de vehicles que hi transiten, etc., etc. Res de tot això. N'hi ha prou de posar-se a la vorera de la carretera, al seu pas entre Bandrola i So n'Alcaines, (del terme de Sineu, però de propietaris mariers, la majoria) per veure que ni és una carretera col·lapsada, ni té problemes estructurals, ni res de res. N'hi hauria prou acabant allò que ja s'havia començat que era la connexió de la carretera de Maria, fins a la general, a Sineu, i la connexió amb l'autopista d'Inca a Palma. Res no justifica que s'ampliï l'actual traçat a dos carrils per banda, més els camins laterals que permetin accedir a les finques que hi limitin. A més, per acabar de veure que la idea no havia estat ni tan sols contemplada (per absurda), ni per l'esquerra, ni pel centre, ni per la dreta parlamentària, és que ningú no n'havia fet menció en les diferents discussions del Pla Territorial, que és el que ha de preveure totes aquestes grans infraestructures viàries.

La seva proposta ha estat per pur i simple partidisme i perquè a nivell electoral és la que té un cost menor. Resoldre un problema de Manacor i la seva comarca i la seva connexió amb Palma (que podria tenir un desgast important per al Govern d'en Matas), s'ha convertit en la hipoteca d'una altra zona, la del Pla, que no té cap problema d'infraestructures viàries i que l'únic que necessita, després d'arreglar la carretera vella de Sineu a Palma, és un bon manteniment dels eixos transversals que hi connecten (entre ells la carretera de Maria a Sineu). Així ens trobam com la negativa de la batlessa del PP de Felanitx, de no autoritzar la autovia o autopista per ca seva hipoteca el nostre futur.

No és creant-nos un problema a nosaltres com resoldran el tema de la carretera de Manacor a Palma. Aquesta autovia projectada, és l'autovia de la por del PP a enfrontar-se amb la seva militància a Felanitx i comarca. Volen desvestir un sant, per vestir-ne un altre.

UNA AUTOVIA QUE COMPLICA ENCARA MÉS L'ACCÉS A PALMA

Però si no n'hi havia prou sabent les raons (purament partidistes), que han motivat aquest projecte absurd i innecessari, més incoherent i més absurd sembla encara si s'avaluen els resultats que això tindrà per a les nostres comunicacions amb Palma. Desviar el trànsit de la comarca de Manacor cap a Inca, el que farà serà doblar el trànsit actual d'Inca cap a Palma, de tal manera que si ara els dematins la cua per entrar a Palma arriba a Festival Park, amb aquest nou increment de trànsit la cua arribarà a la desviació de Santa Maria. Si el que pretenien era justificar la construcció d'una nova via de cintura a Palma, ja tenen l'excusa perfecta. I així anar creixent fins a convertir l'illa en un veritable circuit de velocitat.

UNA PLATAFORMA PER LLUITAR CONTRA AQUEST ABSURD

A pesar del fet que els pobles afectats siguin petits en comparació amb els de la comarca de Llevant (com és el cas de Costitx, Sineu, Maria, Ariany, Petra), aquest estiu ha anat sorgint un col·lectiu de possibles afectats, als quals se'ls han unit ciutadans conscienciats del greuge que això suposa i de l'enorme transcendència que això pot tenir per al futur de tots els veïnats de la comarca. I al Teleclub de Sineu es va constituir una Plataforma que vol donar a conèixer aquesta barrabassada i alertar els veïnats de les conseqüències que pot tenir per al nostre futur. No és només el fet que la idea hagi nascut d'una hipoteca d'un partit amb una batlessa seva; no és només que la seva construcció compliqui encara més l'accés a Palma per als usuaris de l'autopista; no és només el consum desmesurat de territori que la seva construcció originarà; no és només el fet que això xaparà la comarca i obligarà a fer quilòmetres de volta per poder accedir a les nostres finques; no és, per tant, un únic motiu, allò que ha unit aquesta gent en contra del projecte. Són moltes i clares les raons del no a l'autovia. Però davant de les decisions polítiques, per absurdes que siguin, no hi valen bones intencions. Cal fer força i carregar-se de força i de raons. Seria important que els homes i dones militants del PP i d'UM del nostre poble reflexionassin sobre el tema i al marge de les conviccions polítiques personals, veiessin la necessitat del posicionar-se contra aquest absurd, que va, no ho dubteu, en contra de tots, d'ells, també.

Esperam el vostre suport.

Plataforma AUTOVIA NO, de Maria

ANAR L'ULL AL BOU AMB L'ELA *VIII*

(PRIMERA PART)

DEDICATÒRIA

A tota hora, en un petit altar dins el cor, tinc els pares i germà de Caty Salom i Parets, persones dignes de tota casta de lloances i d'exemplaritat.

El Sr. Tomeu Salom, per la seva amorosida perseverança i enginy que sempre ha demostrat envers la seva filla.

La Sra. Margalida Parets, que amb el seu amor encoratjador i incansable va saber, fins l'últim moment, entoldar la seva filla.

I en Jaume Salom, pels seus detalls galants, naturalitat i amor fraternal que sempre ha tengut cap a la seva germana.

Per tot això i per un món de coses més, no puc manco que dedicar-los a ells tres, aquest article que amb tota humilitat i a la vegada amb tot el cor, he escrit de Caty Salom i Parets

AMB NOM I LLINATGES CONTRA L'ELA: CATY SALOM I PARETS, 1972 -

Comportívols lectors: en primer lloc voldria fer-los un aclariment, com ja hauran vist en el subtítol, avui l'article està dedicat a Caty Salom i Parets.

És normal que quan una persona ja no està entre nosaltres, al manco físicament, s'hi faci constar l'any del naixement i el del seu traspàs.

Però en el cas que ens ocupa, els voldria demanar a tots vostès una petita llicència i és que em concedeixin fer una excepció.

Malgrat que és ben sabut que na Caty va pujar al cel el 2 de novembre de 1998, no he volgut posar l'esmentat any en el subtítol, doncs per profundes raons personals tan pel Sr. Tomeu, la Sra. Margalida i en Jaume, així com per molts familiars i amics -grup de persones al que tenc l'honor de pertànyer- na Caty està i estarà sempre en vida.

És per això que els deman un pic més la seva anuència. Sé que ho entendran. Moltes gràcies!

Intentar escriure sobre una dona de la valentia i la talla humana de na Caty, després que tantes plomes sàvies, com són les de don Joan Guasp, don Miquel Rosselló i Quetglas, don Diego Sabiote o don Miquel Ramis i Moyà, per citar-ne unes poques, m'hagin precedit en tasca tan ingent, és quelcom un atreviment barrejat amb dosis d'inconsciència per part d'aquest pobre "ajuntalletes" que subscriu, raó per la qual deman em disculpin les esmentades persones, però em pot més el cor que el cap.

Així doncs anirem al vermell de l'ou, i el vermell de

l'ou és la nostra protagonista, és Caty Salom i Parets.

Na Caty va néixer un calorós dia d'estiu, exactament el divendres 21 de juliol de 1972, a les 13 hores o, el que és el mateix, a la una del migdia.

Va esser una nina molt curra, doncs va pesar 4100 grams. Fins i tot el capellà que fou el seu oncle mossèn Joan Parets, quan la va batiar es quedà sorprès en veure una nina tan gran pel seu temps, en uns bracets que tenia grossos i plens de formosor.

En la pica baptismal la petenga Caty va esser batiada amb el nom de Catalina, Catalina d'Alexandria, la santa que celebra el seu dia el 25 de novembre.

Nom que no podia ser més adient per la nostra heroïna doncs la vida de Caty conserva molts paral·lelismes com anirem veient, amb la màrtir alexandrina.

Ja de ben infantona na Caty era, com molt bé diu el gran lletraferit Sr. Joan Guasp en el seu magnífic llibre "La cervesa de Déu", una nina d'ànim resolt.

Li agradaven els llibres, les pepes i, sobretot, ser la primera en l'activitat que dugués a terme.

Un dia, quan encara era ben patufeta, va patir un disgust d'allò més gros. Com que era estiu decidí tallar-los els cabells a totes les seves pepes, -feia calor i havien d'anar a la moda- va pensar, així que ni curta ni mandrosa va exercir de perruquera amb les seves "Barby", "Heidi", "Pipi Calcesllargues",...Aquella "bona" idea però no va tenir el resultat esperat per la nina Caty, ja que quan als dies següents de l'endemana va voler fer a les pepes el que a ella més li agradava, que era pentinar-les un i mil cops, va adonar-se amb desagradable sorpresa que el cabell no els havia crescut, com ella s'imaginava.

El disgust va ser gros i els plors encara més, doncs el seu joc favorit ja li resultava impossible fer-lo.

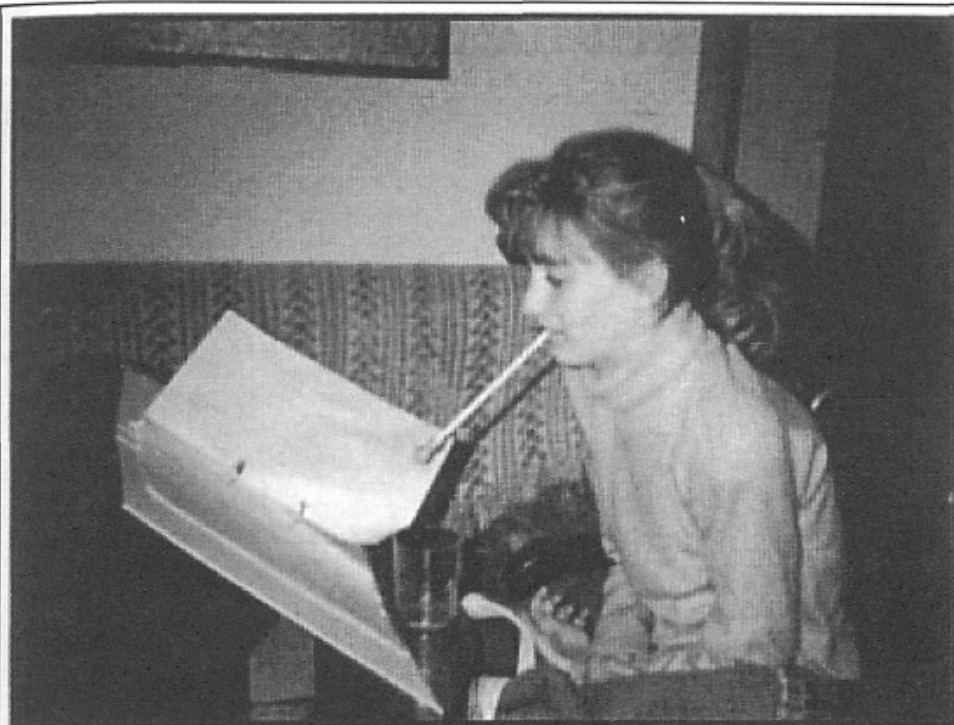
Na Caty va anar creixent i amb ella també augmentava el desig d'aprendre, els llibres i el col·legi eren la seva passió. Tan és així que quan arribava el divendres de cada setmana tots els deures de l'escola quedaven enllestits. Ningú li deia que ho fes d'aquesta manera, li sortia d'ella mateixa.

No li costava gens comprendre-ho tot. El plaer que sentia per l'estudi va fer que als onze o dotze anys es convertís en una petita mestra començant a donar classes a ca seva als nins més infantons que les seves mares li confiaven.

Els caps de setmana ajudava a la seva tia perruquera. Disfrutava pentinant i rentant els cabells de les dones, és com si les pepes amb les que jugava de nina s'haguessin convertit amb persones de carn i ossos.

L'esport també la captivava. Li era summament agradós córrer amb els nins i guanyar-los, cosa que aconseguia força sovint. Sempre volia ser la primera. Fins

Con la ayuda para pasar páginas.

i tot l'equip de futbol pel qual batejava el seu cor, també és el primer: el Reial Madrid.

Durant un temps jugà amb l'equip de bàsquet de Santa Maria del Camí. Però el seu pas fou breu, doncs un problema en un genoll va fer que ho deixés.

Una altra de les activitats que l'embadalia practicar era la natació. Va tenir molta sort que una veïna seva i gran amiga, na Rosita, disposés de piscina. A dins l'aigua, na Caty era com una preciosa sirena que ondulava el seu cos de forma rítmica i acompassada, fent una excel·lent parella amb el líquid element.

I fou precisament en aquesta mateixa piscina, a on na Caty havia passat tantes bones estones d'esbarjo i diversió, on patiria el primer símptoma greu de la impietosa ELA.

Quan les veïnes li van dir que tragués un nin de l'aigua i els seus preciosos braços no van poder obeir la petició, idò, estava ja perdent la força en els músculs.

A partir de llavors, que era l'estiu de l'any 1991, tan la vida de Caty com la dels seus pares i germà, es torna un calvari. Un calvari d'incertesa, un calvari d'angoixa, un calvari de desesperació, a la vegada però, un amor molt especial, intens, profund, envoltant, va néixer de tots quatre entre sí, per combatre plegats a la miserable ELA.

El sr. Tomeu i la sra. Margalida, pares exemplars que mai varen estar retuts, feien el que podien i més per la seva joia més preuada, es desteixinaven per ella, de dia i de nit. Fins i tot van fer seu el projecte que la seva filla tan volia: Adela-Balears.

El germà en Jaume que tan sols tenia 13 anys quan na Caty va sentir les primeres urpades de l'ELA, es convertí durant la seva malaltia en l'amic incansable, en l'eficient fisioterapeuta, en el galant cavaller que la treia en la seva cadira de rodes a passejar, a la discoteca, o on fes falta, com aquell que porta –i així era– el tresor més valuós de sa vida. I na Caty per la seva part es va invertir d'una força de voluntat tremenda, d'unes ganes de viure insuperables, i d'una fe infrangible, quelcom que transmetia amb els seus encisadors ulls, a tots els que l'enrevoltaven.

I si ans feia referència a la idoneïtat de que a Caty la batiassin amb el nom de Catalina d'Alexandria, no és en va, idò, sembla que la santa i màrtir

que visqué entre els segles III i IV D.C., li hagués transmès per mediació del nom, part de les seves qualitats a la nostra estimada santamariera.

Doncs durant els gairebé vuit anys que Caty patí la malaltia, va saber, igual que Sta. Catalina d'Alexandria, donar exemple de fortalesa i fe davant l'adversitat, que per Caty era la malaltia, i per Sta. Catalina va resultar ser l'emperador romà Marc Aureli Valeri Maxenci, el qual no pogué pair que aquella al·lota de nissaga reial, Sta. Catalina, es negàs a oferir sacrificis als déus pagans, i rendís públic homenatge a la creu, anunciant la bona nova de Jesucrist, fill del déu únic.

Enfurismat, Maxenci va fer que Sta. Catalina anàs al palau, i intentar-la convèncer que estava equivocada, però ella es negà a adorar els déus romans.

Aleshores va convocar els savis d'Alexandria per fer-hi una controvèrsia amb Catalina, i així treure-la del seu "error".

Però per desesperació de Maxenci, el que va aconseguir en aquesta reunió, va ser la conversió de tots els savis al cristianisme davant la segura paraula de Catalina.

Davant aquest fracàs, el pervers Maxenci li féu propostes falagueres, promeses de tota casta, fins i tot arribant a les amenaces; però tot fou en va, Sta. Catalina continuava defensant amb fermesa les seves creences, i tothom que s'acostava a ella –gent del carrer, soldats, i fins i tot la mateixa emperadriu– quedaven convençuts dels raonaments de Catalina.

(Continuarà al proper número)

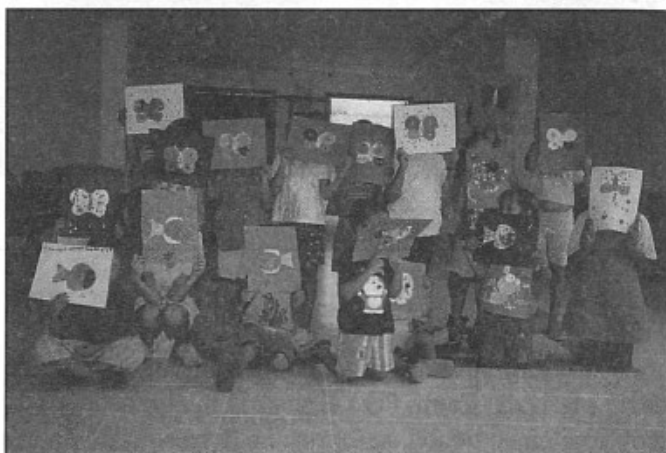
L'ESCOLETA D'ESTIU HA ACABAT

Una vegada més l'agost ja s'ha acabat i amb ell l'Escola d'Estiu.

Durant tot el més d'agost hi ha hagut més pocs nins, però hem fet moltes coses.

Hem anat als tallers que s'han fet a la biblioteca, hem cuidat el jardí de l'escola de baix, que és allà on estàvem. Per cert, volem avisar tota la gent del poble que va pel carrer que no tiri els papers per terra, ja que després tota la brutor entra dins el jardí. Si tots els veïns del poble col·laboren a tenir tots els carrers nets, les plantes lluirien molt més i ens estalviariem un poc de feina. També hem anat a la piscina dos dies per setmana, hem fet un cartell gegant per anunciar les festes de la Mare de Déu, hem pintat camisetes, hem fet jocs d'aigua i per tancar la temporada divendres dia 29 d'agost vam anar a la platja, ...
QUE HEM FET DE COSES AQUEST ESTIU!!!.....
ADÉU I FINS L'ANY QUE VE.

NOTA: Durant l'estiu els monitors han anat elaborant un diari, contant tot el que hem fet cada dia a l'escola, a més també va acompanyat de fotografies. Si voleu passar una estona i veure-ho a partir de dia 15 de setembre podreu passar per la biblioteca, i passarà a formar part d'un document més com tots els diaris dels anys passats que també hi son.

UN ROCK'N'ROSTOLL DIFERENT

La novena edició del Rock'n'Rostoll, la tradicional moguda musical de finals del mes d'agost s'ha vist enguany transformada del tot amb l'aportació d'un apartat de dansa i imatge, gràcies a la iniciativa de na Maria Antònia Oliver, la qual ha aconseguit fer entrar aquesta celebració en un circuit europeu d'iniciatives culturals relacionades amb el món rural.

La insistència de na Maria Antònia Oliver davant de les institucions illenques aconseguí que el Departament de Cultura del Consell de Mallorca se sumàs a la iniciativa amb una ajuda econòmica, que es veié reforçada amb una altra de la Fundació Sa Nostra. Això permetia unir en una única moguda activitats complementàries com la música, la dansa i la imatge.

El grup del taller de dansa de Tomàs Aragay, al rostoll

La proposta ha tengut uns resultats i una resposta més que positiva. Al llarg de la setmana anterior al Festival, s'ha celebrat a Maria un taller de dansa dirigit per Tomàs Aragay, que ha reunit a la Capella Fonda, la plaça de Dalt i el mateix escenari obert del camp de rostoll tot un seguit de professionals de la dansa illenca que han seguit aquest curs. Alhora els components del grup sard Briganti di Santo Palato, han animat les places de Maria amb els seus balls i les seves actuacions desbaratades.

El plat fort va ser divendres a vespre al tradicional camp de rostoll situat a l'Hort de son Perot. Allí unes actuacions de dansa i les animacions audiovisuals de la pantalla gegant entretingueren el nombrós públic que s'hi reuní.

Sis actuacions de dansa, en un espai obert, nuu, com és el camp en aquesta època de l'any, semblava un exercici massa arriscat. A l'hora de la veritat, els llums ajudaven a configurar espais ben diferents uns dels altres i les sis propostes resultaren encantadorament complementàries. Obri el foc el grup Briganti de Santo Palato que actuà una mica com a grup conductor de les diferents actuacions. La primera actuació fou, en solitari, la de la coordinadora i organitzadora de l'esdeveniment, Mariantònia Oliver. Fou una actuació dura, difícil i arriscada la seva, amb l'únic suport d'un focus de llum que projectava la seva ombra entre dos arbres, sobre les parets d'una construcció en runes i una petita panta-

lla amb unes imatges de fons. La següent actuació fou la de Mal Pelo, sobre un camp esterrossat. La seva actuació, poètica, sorprenent, pel començament, amb el personatge masculí semienterrat dins del camp de rostoll i ella venint des de lluny, va resultar sorprenent. Els nombrosos membres del taller de Tomàs Aragay, feren una actuació a partir d'una de les propostes que al llarg de la setmana havien preparat. L'actuació d'Albine Lombard fou possiblement la més surrealista i sorprenent de totes. Amb l'únic suport de dues bales de palla i una petita cort de pepes barbies, fou un exercici dur, surrealista a vegades, i que trobà la complicitat del nombrós públic que aleshores ja s'havia acumulat allí. El grup Au Ments féu l'actuació amb més elements escènics. La parella d'intèrprets aparegueren nusos de dins d'un canyar, com espectres i acabaren dansant vestits, amb l'ajuda de palla escampada i de dues canyes a manera de graneres. La seva actuació fou molt aplaudida. Els darrers a actuar foren els membres de Tilt, la companyia de clowns i trapezistes que enmig del camp ancoraren el seu trapezi i el seu biombo i que enamoraren el públic amb la seva proposta senzilla, divertida i ben executada.

Les imatges i la música de Joan Vich, de Joao de Souza i de Xinacittà Snacks, projectades en una pantalla gegant ajudaren a mantenir l'interès de la vetlada.

Dissabte fou el torn de la música. A partir de les onze i mitja els grups Nimphonemania, Moogrons, Pertigas, Bonsanka, Glassford and the Providence més la sorpresa de La Puta OPP dugueren la marxa fins a la matinada ajudats del safareig dance, un enorme i sec safareig convertida en improvisada discoteca a l'aire lliure que permetia seguir la música de diversos dijeis.

La feinada del nombrós col·lectiu de joves i al·lotes de Maria que hi ha al darrera d'aquesta original moguda tengueren la recompensa d'una presència, enguany, major que la d'anys anteriors. És d'esperar que la innovadora proposta d'aquesta darrera edició tenguí continuïtat els anys propers.

La taula dels tècnics de so i imatge que animaren la vetlada

Torneig de Futbol Maria 2003

Resultats:

DIMARTS, 5 D'AGOST

21'00 h. LATINO CLUB - SUDAMÈRICA 3-5
22'00 h. LEONES DE ÀFRICA - S'ESTIU 6-11

DIMECRES, 6 D'AGOST

21'00 h. ES CAFÈ - TOT VIDRE 0-2
22'00 h. ES CRACKS - POLIPALANCA 0-6

DIJOUS, 7 D'AGOST

20'30 h. ES QUINTOS - COP DE GAS 4-3
21'30 h. ES TURÓ - BIJEE 12-2
22'30 h. LATINO CLUB - ALUM. B. VANRELL 13-2

DIVENDRES, 8 D'AGOST

20'30 h. LEONES DE ÀFRICA - AGUAMAR 9-3
21'30 h. ES CRACKS - SUDAMÈRICA 4-6
22'30 h. POLIPALANCA - S'ESTIU 5-4

DIMARTS, 12 D'AGOST

21'00 h. ES QUINTOS - TOT VIDRE 3-2
22'00 h. ES TURÓ - ES CAFÈ 5-0

DIMECRES, 13 D'AGOST

21'00 h. BIJEE - LATINO CLUB 3-2
22'00 h. SUDAMÈRICA - OLIPALANCA 1-3

DIJOUS, 14 D'AGOST

21'00 h. ALUM. B. VANRELL - LEONES DE ÀFRICA 2-6
22'00 h. AGUAMAR - ES CRACKS 2-6

DIVENDRES, 15 D'AGOST

20'30 h. TOT VIDRE - S'ESTIU 4-0
21'30 h. COP DE GAS - ES TURÓ 2-10
22'30 h. ES CAFÈ - ES QUINTOS 1-3

DIMARTS, 19 D'AGOST

21'00 h. LATINO CLUB - COP DE GAS 6-8
22'00 h. LEONES DE ÀFRICA - BIJEE 8-1

DIMECRES, 20 D'AGOST

21'00 h. ES QUINTOS - ES TURÓ 3-2
22'00 h. AGUAMAR - S'ESTIU 5-4

DIJOUS, 21 d'AGOST

21'00 h. ALUM. B. VANRELL - POLIPALANCA 3-6
22'00 h. BIJEE - ES CRACKS 3-0

DIVENDRES, 22 D'AGOST

20'30 h. COP DE GAS - LEONES DE ÀFRICA 4-10
21'30 h. ES CAFÈ - LATINO CLUB 3-5
22'30 h. TOT VIDRE - SUDAMÈRICA 4-4

Classificació final:

Equips	Partits	Punts	Gols
1.- Es Quintos	13	34	59
2.- Polipalanca	13	30	74
3.- Es Turó	13	30	72
4.- Sudamèrica	13	25	86
5.- Alumini B. Vanrel	13	25	50
6.- Tot Vidre	13	20	39
7.- Leones de Àfrica	13	18	69
8.- Aguamar	13	18	58
9.- Es Cracks	13	15	33
10.- Cop de Gas	13	13	52
11.- Pub Estiu	13	13	44
12.- Latino Clup	13	9	51
13.- Es Cafè	13	9	25
14.- Bejee	13	7	31

Golejadors:

Tonguito (Sudamèrica)	34 gols
Joan Cladera ((Pub Estiu)	25 gols
Miquel Mas (Aguamar)	24 gols
Miquel (Es Turó)	18 gols

Porters menys golejats:

Juanjo (Polipalanca)	25 gols
Miquel (Tot Vidre)	29 gols
Paco (Es Turó)	32 gols
Biel (Quintos)	33 gols
Sito (Es Cracks)	36 gols

DIMARTS, 26 D'AGOST

21'00 h. ES CRACKS - ALUM. B. VANRELL 0-1
22'00 h. POLIPALANCA - AGUAMAR 3-6

DIMECRES, 27 D'AGOST

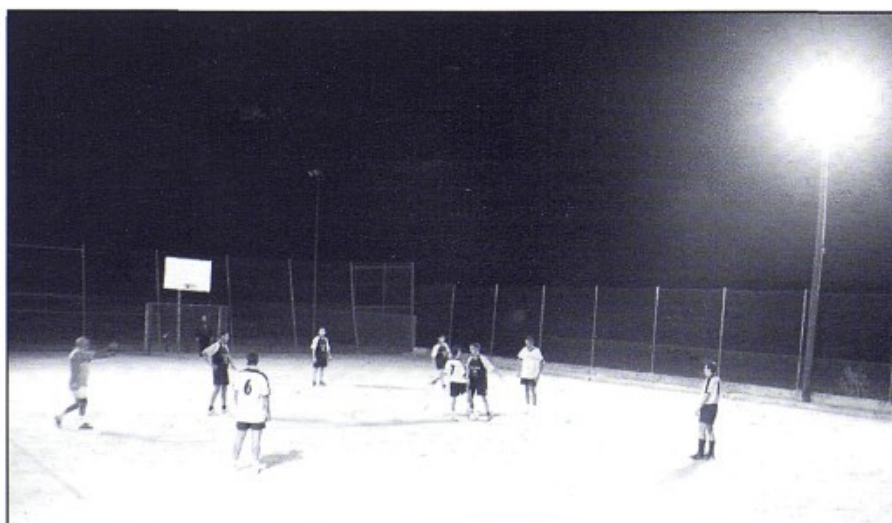
21'00 h. S'ESTIU - SUDAMÈRICA 1-12
22'00 h. ES TURÓ - TOT VIDRE 4-5

DIJOUS, 28 D'AGOST

20'30 h. LATINO CLUB - ES QUINTOS 5-6
21'30 h. LEONES DE ÀFRICA - ES CAFÈ 8-3
22'30 h. ES CRACKS - COP DE GAS 4-5

DIVENDRES, 29 D'AGOST

20'30 h. POLIPALANCA - BIJEE 15-1
21'30 h. S'ESTIU - ALUM. B. VANRELL 1-4
22'30 h. SUDAMÈRICA - AGUAMAR 6-2

Propers partits:

Semifinals:

Es Quintos- Sudamèrica

Polipalanca - Es Turó